

Ilham Aliyev

Hərbi zəfərin diplomatik təntənəsi

**Prezident İlham Əliyev
ötən il Moskva, Soçi və Brüsseldə
keçirilən üçtərəfli görüşlərdə
Azərbaycanın maraqlarını layiqincə təmin etdi**

Vətən müharibəsini Zəfərlə başa vuran Azərbaycan bölgədə yeni reallıqlar yaradıb. Ən böyük reallıq, əlbəttə ki, torpaqlarımızın azad edilməsi, Ermənistanın işğalçı siyasətinə son qoyulmasıdır. Yeni reallıqlar zəminində qarşıda duran digər məsələlər bölgədə kommunikasiyaların açılması, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyasıdır. Ermənistanın dırnaşlarına baxmayaraq, Azərbaycan bu istiqamətlərdə öz hədəflərinə çatmaq, milli maraqlarını təmin etmək üçün 2021-ci il ərzində ardıcıl şəkildə mühüm diplomatik uğurlar əldə etdi. Ötən ilin yanvarında Moskvada, noyabrda Soçidə və dekabrda Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşlər bunu təsdiqləyir. Bu görüşlər göstərdi ki, Prezident İlham Əliyev Vətən müharibəsindəki hərbi zəfəri diplomatik müstəvidə də davam etdirir.

**İlham Əliyev məğrur,
N.Paşinyan isə
gərgin və çaşqın idi**

2020-ci il noyabrın 10-da imzalanan üçtərəfli Bəyanat Azərbaycanın parlaq hərbi qələbəsinin, Ermənistanın isə məğlubiyətinin müqabilində təsdiqi oldu. Ermənistanın müxalifəti hələ də bununla razılaşmaq istəməsə də, bu ölkənin vəziyyətdən çıxmaq üçün başqa yolu yoxdur. İqtidarda Nikol Paşinyanın və ya qeyrisinin olmasından asılı olmayaraq, hakimiyyət üçtərəfli razılaşmaya əməl etməyə məcburdur. Rusiya Prezidenti Vladimir Putin də 2020-ci ilin noyabrında müsahibəsində bildirdi ki, Ermənistanın Qara-

bağla bağlı razılaşmadan imtina etməsi ölkə üçün intihar olar. Ona görə də Ermənistanın reallıqlarla barışmaqdan, region dövlətləri ilə sivil əməkdaşlıq etməkdən başqa yolu yoxdur. 10 noyabr Bəyanatı da Ermənistanı bu deyənlərdən savayı başqa bir imkan vermir. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin təklifi ilə ötən il yanvarın 11-də Moskvada Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin və Ermənistan baş nazirinin iştirakı ilə keçirilən üçtərəfli görüşün də məqsədi noyabrın 10-da imzalanan üçtərəfli Bəyanatda göstərilmiş əsas nizamnamə istiqamətləri üzrə növbəti addımların razılaşdırılması idi. Bütün bunlar isə regionda sülhün, təhlükəsizliyin və inkişafın təmin olunmasına

xidmət edəcək tədbirlərin həyata keçirilməsini özündə ehtiva etdi ki, bu da Azərbaycanın maraqlarına, Dağlıq Qarabağ və regional əməkdaşlığa dair siyasətinin məzmununa uyğundur.

Moskvada aparılan üçtərəfli danışıqlardan sonra Azərbaycan və Rusiya prezidentləri və Ermənistanın baş naziri üçtərəfli Bəyanat imzaladılar. İqtisadi və regional əməkdaşlıq məsələlərini nəzərdə tutan bu bəyanatın qəbul olunması ilə bir daha təsdiq edildi ki, regionun gələcəyi hazırkı nəticələrin təftişi deyil, perspektivə istiqamətlənmiş məsələlərin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır. Eyni zamanda bu sənəd bir daha ona dəlalət etdi ki, Ermənistanın işğal siyasətindən əl çəkməkdən, regional əməkdaşlıqdan başqa yolu yoxdur. Çünki bu bəyanat 2020-ci il 10 noyabr tarixi Bəyanatın 9-cu bəndinin regionda iqtisadi və neqilyat əlaqələrinin bərpası ilə bağlı hissəsinin reallaşdırılması ilə bağlı idi. Həmin bənd bölgədəki bütün iqtisadi və neqilyat əlaqələrinin bərpa olunmasını Azərbaycanın qərb rayonları və Naxçıvan arasında neqilyat əlaqələrinin yaradılması məqsədilə yeni kommunikasiya şəbəkəsinin inşasını nəzərdə tutur.

Ardı 3-cü səh.

«Şuşa ili» uğur vəd edir

İlham Əliyevin postböhran dövrü üçün müəyyənləşdiriyi inkişaf strategiyası möhkəm təməl üzərində qurulub

Hər bir dövlətin əsas funksiyalarından biri əhəlinin sosial müdafiəsini təşkil etməkdir, maddi nemətlərin ədalətli bölgüsünə nail olmaqdan, daxili siyasətin sosialyönümlüyünü ön planda saxlamaqdan, vətəndaşların sosial rifah halını yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir.

Elə bu səbəbdən də dövlətlərin demokratiklik əmsali təkcə sosial-iqtisadi inkişaf göstəriciləri ilə deyil, eyni zamanda hakimiyyətin xalqa xidmət səviyyəsi, cəmiyyət qarşısında götürüldüyü öhdəliklərə sadıqlığı ilə müəyyənləşir.

Azərbaycanda da dövlət daim öz vətəndaşına qayğı ilə yanaşır, onun rifahının yüksəldilməsini, sosial problemlərinin həllini prioritet vəzifə kimi görür və bu istiqamətdə məqsədyönlü siyasət həyata keçirir.

Sosial-iqtisadi sahə üzrə görülən işlər bir tərəfdən dövlətin gücünü, digər tərəfdən də Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi islahatların effektivliyini, yüksək praktiki nəticələr verdiyini göstərir.

Ardı 3-cü səh.

Səmimi görüşlər

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş rayonların ictimaiyyət nümayəndələri ilə doğma yerlərdəki söhbətləri də yaddaşlara həkk olunub

...Arzular, diləklər müqəddəs olur. Ona çatmaq üçün isə mübarizə aparmalısan. Bu həqiqəti yaxşı bilən xalqımız neçə illər idi ki, sabahlarını belə diləklərlə açırdı. Düşmənin tapdığı altında inləyən Qarabağımıza, o cümlədən könlünün çilik-çilik ovulmuş şüşəsinə - Şuşamıza qovuşmaq üçün arzularımız, diləklərimiz az olmamışdı.

2020-ci ilin payızından indiyə kimi daha işğaldan, həsrətdən, yurd nisgindən söz açılır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Qarabağımızda, onun ayrı-ayrı rayonlarında vaxtilə həmin yerlərin sakinləri olmuş, keçmiş məcburi köçkünlərlə görüşlər keçirir. Bu görüşlər və söhbətlər yaddaşlara əbədi həkk olunmuşdur.

Yeri gəlmişkən, dövlət başçısı 44 günlük Vətən müharibəsi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərə döyüşən ordu, igid əsgər və zabitarlarımızla bərabər ilk qədəm basan azərbaycanlıdır.

Ardı 2-ci səh.

Azərbaycanda ordu quruculuğu yeni mərhələyə yüksəlib

Silahlı Qüvvələrimiz 2021-ci ildə müdafiə qabiliyyətini və döyüş imkanlarını daha da gücləndirib

Müdafiə qabiliyyətini və milli təhlükəsizliyini daim gücləndirən Azərbaycan üçün dövlət büdcəsindən bu sahəyə ayrılan vəsaitin illəndən illə artırılması hər zaman prioritet olub. Bu, respublikamızın hərbi müdafiə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsinə, Silahlı Qüvvələrimizin döyüş imkanlarının artırılmasına, maddi-texniki bazasının daha da müasirləşdirilməsinə, bütövlükdə ordu quruculuğunun daim inkişaf etdirilməsinə imkan verib.

Ardı 4-cü səh.

Dünya gündəmi

İran Ər-Riyadla əlaqələri bərpa etməyə hazırdır

Razılaşmaya nail olmaq üçün əlverişli imkan yaranıb

İrannın xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdollahiyan Qətərin "Al Jazeera" agentliyinə müsahibəsində ölkəsinin istənilən vaxt Səudiyyə Ərəbistanı ilə münasibətləri bərpa etməyə hazır olduğunu bildirdi. XİN başçısı vurğulayıb ki, Ər-Riyadla davam edən danışıqlar müsbət və konstruktiv xarakter daşıyır.

O, həmçinin Tehranın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatındakı (İƏT) nümayəndəsinin yaxın günlərdə Krallığa qayıdacağına bildirdi. Bundan əvvəl Səudiyyə Ərəbistanı İƏT-in Ciddə şəhərində keçirilən iclaslarında iştirak etməsi üçün üç iranlı diplomata viza verib.

Ardı 8-ci səh.

Erməni iqtisadçılar həyəcan təbili çalırlar: "2022-ci il aclıq, səfəlet ili olacaq"

Ermənistanın iqtisadiyyatında və sosial həyatında yaranan ağır vəziyyət davam edir. Erməni ekspertlər etiraf edirlər ki, bu gedişlə ölkə daha böyük fəlakətlərlə üzləşməli olacaq.

Yaşanan iqtisadi böhran şəraitində gündəlik istehlak, xüsusən də ərzaq məhsullarının qiymətində artım mövcud durumu daha da pisləşdirir. Keçmiş maliyyə naziri Vardan Aramyan deyib ki, ölkə iqtisadiyyatının xilasına ümid var, lakin bunun üçün hökumət populist addımlardan əl çəkməli, kəmərləri sıxmalidir.

Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi üzrə beynəlxalq müşavir V.Aramyan 2021-ci ilin iqtisadi göstəricilərini

və 2022-ci il üçün proqnozlarını təhlil edərkən bildirdi ki, cari ildə Ermənistan həm sosial, həm də siyasi baxımdan ciddi problemlərlə üzləşəcək: "2020-ci böhran illərdən sonra gələn 2021-ci ilin hamı, hətta inkişaf etmiş ölkələr üçün çətin olduğunu kimse inkar etmir. Lakin iqtisadi tənəzzül Ermənistanda həm AI ölkələri, həm də region ölkələri arasında ən dəridir.

Ardı 8-ci səh.

Suşanın xilasası - dünya hərbi tarixinin şah əsəri

"Şuşa ili" isə bu qədim Azərbaycan şəhərinin mədəni irsini dünyaya yenidən tanıtdıracaq

Hər bir xalqın tarixində onu bəşəriyyətin mizan-torəzisinin gözündə şöhrət zirvələrinə qaldıran və ya məğlubiyətin uçurumlarına çökdürən qeyri-adi hadisələr baş verir. Bu baxımdan erməni işğalçı ordusuna Qarabağda tutulan divan və Şuşanın azad edilməsi dünyanın hərbi tarixində nadir hadisələrdəndir.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan Ordusu ilə birlikdə dünyanın hərbi tarixinə güclü və ən müasir orduların belə ağılına gəlməyən yeniliklər gətirdi. Beləliklə, Şuşa qələbəsi əfsanəyə, Azərbaycanın döyüş brendinə çevrildi. Bu qədim qala şəhərində aparılan aqilasızmaq döyüşlər ən qüdrətli dövlətlərin hərbi ekspertləri, məşhur alimləri və eyni zamanda NATO-nun ekspertləri tərəfindən diqqətlə araşdırılmaqdadır.

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycanın iqtisadi xəritəsində yeni ünvanlar

2021-ci il ölkədə bir sıra önəmli sosial və istehsal təyinatlı obyektlərin istifadəyə verilməsi ilə də yadda qaldı. İlk növbədə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə gedən bərpa-quruculuq işlərinin nəticəsində yaranan tikililər yada düşür. Belə ki, dünyanın heç bir yerində müharibədən sonra qısa müddətdə bu qədər tikinti və quruculuq işləri aparılmayıb. Bununla yanaşı, digər şəhər və rayonlarımızda istismara daxil olan yeni müəssisə, qurğu və infrastruktur da mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Ardı 2-ci səh.

“Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci və 16-cı bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 8, maddə 601; 2006, № 2, maddə 64, № 3, maddə 221; 2007, № 11, maddə 1078; 2008, № 8, maddə 710; 2010, № 3, maddə 172; 2014, № 7, maddə 763; 2019, № 5, maddələr 805, 811) aşağıdakı məzmununda 20.14-cü maddə əlavə edilmişdir:

“20.14. Əks-kəşfiyyat fəaliyyətinin subyekti olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən istintaqi aparılan cinayət işləri üzrə dövlət vuruşmuş ziyarın ödənilməsi üçün ibtidai araşdırma dövründə dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilmiş vəsaitin 5 faizi və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada şəxsin cinayət məsuliyyətindən azad edilməsi üçün dövlət büdcəsinə ödənilmişdən daxil olan vəsaitin 5 faizi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının əməkdaşlarının sosial müdafiəsini gücləndirmək və maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək məqsədilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının xəzinə hesabına köçürülür. Bu vəsaitdən istifadə qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunur.”

Maddə 2. Bu Qanun 2021-ci il sentyabrın 1-dən tətbiq edilir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 dekabr 2021-ci il

V.Y.Babanlının “Şərəf” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafında böyük xidmətlərinə görə Vidadi Yusif oğlu Babanlı “Şərəf” ordeni ilə təltif edilmişdir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 yanvar 2022-ci il

Baş nazir Əli Əsədovla Türkiyənin vitse-prezidenti Fuad Oktay arasında telefon danışığı olub

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovla Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Fuad Oktay arasında telefon danışığı olub.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, söhbət zamanı Azərbaycan-Türkiyə hökumətlərarası komissiyanın fəaliyyətinə dair məsələlər, iqtisadi əlaqələrin inkişafı və gələcək planlar haqqında fikir mübadiləsi aparılıb.

“Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 434-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 3 avqust tarixli 104 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 434-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:
1.1. “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 20.14-cü maddəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 20.14-cü maddəsinin birinci cümləsində (hər üç halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti həyata keçirir.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 20.14-cü maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin əməkdaşlarının sosial müdafiəsini gücləndirmək və maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək məqsədilə həmin Xidmətin xəzinə hesabına köçürülən vəsaitdən istifadə qaydasını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir;

2.2-1. həmin Qanunun 20.14-cü maddəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir;

3.2. 2.4-cü bəndə “17.4-cü maddəsinin” sözlərindən sonra “və 20.14-cü maddəsinin birinci cümləsində (hər üç halda)” sözləri əlavə edilsin.

Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla bir ay müddətində təsdiq etsin;

2.2. “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 20 dekabr tarixli 434-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 3 avqust tarixli 104 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 8, maddə 612; 2005, № 8, maddə 701; 2006, № 3, maddə 231; 2008, № 11, maddə 966; 2017, № 8, maddə 1528) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. aşağıdakı məzmununda 2.2-1-ci bənd əlavə edilsin:

“2.2-1. həmin Qanunun 20.14-cü maddəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir”;

3.2. 2.4-cü bəndə “17.4-cü maddəsinin” sözlərindən sonra “və 20.14-cü maddəsinin birinci cümləsində (hər üç halda)” sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 yanvar 2022-ci il

Koreya Respublikasının ölkəmizdəki yeni səfiri bölgədəki reallıqlar barədə məlumatlandırılıb

Yanvarın 8-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Koreya Respublikasının ölkəmizə yeni təyin olunan səfiri Li Eun-Yongun etimadnaməsini qəbul edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Ceyhun Bayramov səfir Li Eun-Yongu təyinatı münasibətilə təbrik edərək ona fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Nazir Azərbaycanla Koreya arasında mövcud olan ikitərəfli münasibətlərin inkişafını, həmçinin iki ölkə arasında bir çox sahələrdə geniş əməkdaşlıq imkanlarının mövcud olduğunu bildirdi. O, iqtisadi sahədə əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsini vacibliyini diqqətə çatdırıb və bu xüsusda, Azərbaycanla Koreya arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Komissiyanın fəaliyyətini vurğulayıb.

Nazir Ceyhun Bayramov həmsöhbətinə Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı

şəhətətə keçirilən təcavüzkar siyasətin tarixi, beynəlxalq ictimaiyyətin bununla bağlı müharibəsi, 44 günlük Vətən müharibəsi, üçtərəfli bəyanatların imzalanmasından sonra bölgədə mövcud olan vəziyyət, mina təhlükəsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verib.

Səfir Li Eun-Yong görüşdə nazir Ceyhun Bayramovla təşəkkürünü ifadə edərək Azərbaycanın təyinatından məmnunluq hissi keçirdiyini bildirdi. Diplomata iki ölkə arasında əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini bildirdi.

Azərbaycanla Koreya arasında siyasi, iqtisadi, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq imkanlarının inkişaf perspektivlərini toxunub.

Tərəflər Azərbaycanla Koreya arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif aspektləri, həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etdilər. Eyni zamanda, azad edilmiş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işlərində Koreya şirkətlərinin cəlb məsələləri müzakirə olundu.

Görüşdə, habelə digər qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Səmimi görüşlər

Əvvəli 1-ci səh.

Bu işə, əlbəttə, heç də təsadüfi deyil. Axı, Müzəffər Ali Baş Komandan Ulu Öndər Heydər Əliyevə, həm də onu yekdilliklə dövlət başçısı seçərək verdiyi vədlərdən biri və ilki də məhz Qarabağın işğalına son qoyulması, o yerlərin öz doğma sahiblərinə qaytarılması idi. Bütün verilən vədlər kimi, bu da yerinə yetirildi. Ona görə də elə həmin yerlərin ilk ziyarətçiləri də məhz Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev oldu.

Dövlət başçısının o yerlərin sakinləri ilə keçirdiyi hər görüşün tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası var. Ötən il oktyabrın 4-də Cəbrayıl rayonuna səfəri zamanı cəbrayılılara “Əziz cəbrayılılar, əziz dostlar, sizi səmimiyyətlə salamlayıram və “Cəbrayıl xoş gəlmisiniz” deyirəm”, - söylədi. Daha sonra işə bildirdi ki, müzəffər Ordumuzun qazandığı qələbədən sonra dövlət başçısının cəbrayılılarla ilk görüşüdür və bu, xüsusi mənə daşıyır: “... Çünki düz bir il əvvəl məhz oktyabrın 4-də Azərbaycan Ordusu Cəbrayıl şəhərini işğalçılardan azad etdi və bu gün bu şanlı tarixi birlikdə qeyd etmək üçün mən cəbrayılıları onların öz yurduna, vətəninə dəvət etdim. Ona görə “Cəbrayıl xoş gəlmisiniz” demək sözləri ilə öz çıxışına başlayıram. Amma əminəm ki, bundan sonra mən Cəbrayıl gələndə həmişə cəbrayılılara mənə “Xoş gəlmisiniz, cənab Prezident” deyəcəklər...”

Azərbaycan Prezidenti cəbrayılılarla görüşündə, əslində, müharibədə qazanılan qələbəni şərtləndirən amilləri dilə gətirməklə, bir daha dövlətimizin, xalqımızın və yenilməz ordumuzun birliyinə düşməne, onun havadarlarına, eləcə də dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaq idi. Bu görüş həm də illərlə məcburi köçkün kimi müvəqqəti sığınacaqlarda doğma yurda qovuşmaq arzusunda olanların isteklərinə qovuşdurmuş Müzəffər Ali Baş Komandanın təşəkkürü üçün bir fürsət idi.

Belə görüşlərdən biri də 25 oktyabr 2021-ci ildə keçirildi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Qubadlı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdülər. Həmin gün də rəmzi xarakter daşıyırdı. Bir il öncə məhz oktyabrın 25-də Qubadlı işğaldan azad edilmişdi.

Dövlət başçısı rayonun bir qrup sakini ilə görüşünün tarixi əhəmiyyət daşıdığını bildirdi: “25 oktyabr müharibənin gedişində ən önəmli yer tutur. Çünki Qubadlı azad olunan sonrakı üç ilin istiqamətində yolumuz açıldı və bir neçə gündən sonra biz Laçının cənub hissəsində yerləşən kəndləri də azad etdik. Beləliklə, Laçın dəhlizini nəzarətə götürdük və artıq müharibənin taleyi həll edilmişdi. Düzü, Şuşa uğrunda şiddətli döyüşlər qabaqda idi, digər yaşayış məntəqələrimizin azad olunması ilə bağlı əməliyyat planları hazırlanırdı, ancaq artıq həmin bütün dünya, həm də düşmən gördü ki, bizim qabaqımızda heç

bir qüvvə dayana bilməz. Biz Qubadlıdan sonra öz Zəfər yürüşümüzü, Zəfər missiyamızı şəərələ davam etdirirdik və noyabrın 8-də Şuşada dövlət bayrağını ucaltdıq...”

21 oktyabr 2021-ci ildə Zəngilan ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşündə də, bir qayda olaraq, dövlət başçısı rayon sakinlərinə “xoş gəlmisiniz”, - dedi. Bu işə o demək idi ki, növbəti dəfə zəngilanlılar Müzəffər Ali Baş Komandanı öz dədə-baba yurdlarında salınacaq yeni “Ağıllı şəhər” və “Ağıllı kəndlərdə” düz-çörəklə qarşılayacaqlar.

Azərbaycan Prezidenti artıq Zəngilanın yeni dövrünün başladığını və şəhərin baş planının hazırlandığını müjdə etdi: “...Bir xarici şirkət müsabiqədə qalib gəldi və hesab edirik ki, yaxın aylarda baş plan təqdim ediləcək. Bütün bu təbii gözəllik nəzərə alınaraq müasir, çox gözəl bir şəhər qurulacaq, həmçinin də kəndlər. Siz də bilirsiniz ki, azad edilmiş bütün torpaqlarda birinci “Ağıllı kənd” layihəsi məhz Zəngilan rayonunda həyata keçirildi...”

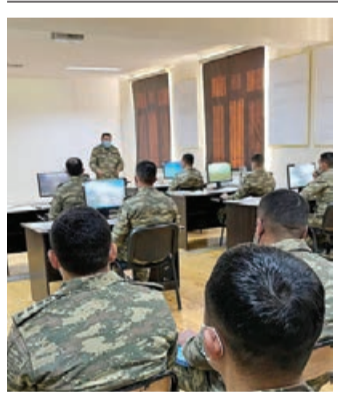
Dövlət başçısının da qeyd etdiyi kimi, artıq işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dinc quruculuq və yenidənqurma işləri geniş vüsət almışdır. Aprel ayında Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinin təməli qoyuldu. Demək olar ki, işğaldan azad edilmiş rayonların arasında ilk köçürülənlər də məhz zəngilanlılar olacaq, çünki artıq “Ağıllı kənd” öz doğma sakinlərinin qəbul etməyə hazırdır...

Dördüncü dəfə, Zəngilana gəldiyini dilə gətirən Azərbaycan Prezidenti fəxrə onu da bildirdi ki, dekabr ayında vəziyyətlə tanış olub. Ötən ilin fevral ayında isə bir vaxtlar ermənilər tərəfindən bir çox hissəsi dağıdılmış Bəsitçay qoruğunda çinar ağacları əkilirdi. Aprel ayında gələndə hava limanının təməli qoyuldu.

Həmin səmimi görüşdə dövlət başçısına edilən təşəkkürlər arasında şəhid atası Əbdül Nöçüeyvün fikirləri diqqət çəkməyə bilməzdi: “...44 günlük müharibə dövründə Sizin xalqa müdafiəçilərinizi müdafiə olaraq izləmişəm. Hər dəfə işğaldan azad olunan ərazilərin adlarını sadaladıqca bizim sevincimizin həddi-hüdudu olmayıb. Mənim oğlum, tabor komandiri, kapitan Surxay Nöçüeyv Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə müharibənin 44-cü günündə qəhrəmancasına şəhid oldu. Siz müvafiq sərəncamınızla ona Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı adı verindiz. Buna görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. 2021-ci il sentyabrın 27-də Sizin və Mehriban xanımın iştirakı ilə yürüş keçirdi. Orada Surxay Nöçüeyv ilə birlikdə həkk olunmuş lövhə ön cərgədə idi. Həmin lövhəni Sizin göstərişinizlə bizim ailəyə təqdim etdilər. Bu, bizim ailəmiz üçün ən böyük hədiyyə oldu. Çox sağ olun, cənab Prezident...”

Bu müqəddəs arzulər, ziyarətə çevrilmiş səmimi görüşlər, əlbəttə, xalqa sadəqətlə xidmətin əvəzsiz minnətdarlıq nümunəsidir...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
“Azərbaycan”

Tabor komandirləri ilə toplantılar keçirilir

Bu il üçün döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq, Azərbaycan Ordusunda tabor, divizion komandirləri və onların müavinləri ilə təlim-metodik toplantılar keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, toplantılarda zabitlərin bilik və bacarıqları, eyni zamanda fiziki hazırlığı qiymətləndirilir, müasir ümumqoşun döyüşünün aparılması üzrə nəzəri bilikləri təkrirlənir.

Toplantıların əsas məqsədi zabitlərin bilmələri idarəetmə üzrə nəzərə bilikləri və peşəkarlıq səviyyələrinin artırılmasıdır.

Əvvəli 1-ci səh.

Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda inşa edilən obyektlər sırasında Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı xüsusi vurğulanmalıdır. Bu aeroportun tez bir zamanda tikilməsi Prezident İlham Əliyevin şəxsi nəzarəti sayəsində mümkün olub və onun açılış mərasimi dövlət başçısının və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə ötən il oktyabrın 26-da keçirilib.

Qarabağın hava qapısı adlandırılan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı ən müasir səviyyədə inşa olunub. Aeroportun istənilən tip hava gəmisini qəbul etmək imkanları var. Uçuş-enmə zolağının uzunluğu 3000, eni isə 60 metrdir. Hava limanının müasir infrastrukturla təchiz olunan terminalı saatda ən azı 200 sərnişinin buraxılışına imkan verir. Burada görülən bütün işlər beynəlxalq norma və standartlara uyğun şəkildə həyata keçirilib.

Hava limanının ətrafında geniş abadlıq-quruculuq işləri də aparılıb. Burada avtomatlaşdırılmış sistemlərlə təchiz olunan Hava Hərəkətinin İdarəetmə qülləsi tikilib. Bu isə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ICAO və IATA standartlarına müvafiq qaydada uçuşların başlanmasını mümkün edir. Hava limanında baqaj konveyerləri, qeydiyyat sistemi, VIP zalı, mağazalar, restoranlar və digər zəruri məntəqələr yaradılıb. Burada sərnişinlərin rahatlığı üçün bütün meydanlar diqqət mərkəzində saxlanılıb.

Qeyd edək ki, hazırda həmçinin Zəngilan və Laçında beynəlxalq hava limanları tikilir və onların inşası ilə regionun nəqliyyat imkanları daha da genişləndiriləcək.

Keçən ilin yadigarları sırasında Qəbələ Dəmir Yolu Vağzalının və Ləki stansiyası-Qəbələ bixətli dəmir yolunun özünəməxsus yerini var. Bu obyektlərin açılışı mayın 15-də oldu. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva açılışda iştirak etdilər.

Məlumdur ki, dəmir yollarının müasirləşdirilməsi ölkəmizin iqtisadi potensialını nümayiş etdirməklə yanaşı, həm də sosial sa-

Azərbaycanın iqtisadi xəritəsində yeni ünvanlar

Qabala Demiryolu Vağzalı

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsi

hənin inkişafına yüksək diqqət real göstəricisidir. Hazır vəziyyətə gətirilən Ləki stansiyası-Qəbələ bixətli dəmir yolunun tikinti işlərinə 2018-ci ildə başlanılıb. Demiryolu xətti ox üzrə 42,3 kilometr, yan yollarla birlikdə isə 44,5 kilometrdir. Ümumilikdə layihə üzrə 122 süni mühəndis qurğusunun, Aqdaş dəmir yolu dayanacağı, Qəbələ Dəmir Yolu Vağzalının və stansiyasının, Qəbələ dərzi yarımstansiyasının tikintisi, həmçinin Hacıli yarımstansiyasının təmiri işləri yerinə yetirilib.

Bu ən müasir yol-nəqliyyat infrastrukturunu, ilk növbədə, vətəndaşların rahatlığına xidmət edəcək. Layihənin reallaşması Qəbələdən paytaxta və digər yerlərə gedən sakinlərin rahat və təhlükəsiz şəkildə mənzilə başına çatmasına hətərəfli imkan yaradır.

Keçən il Hacıqabulda “Azərsun Şamaxı Aqropark”ı açıldı. Bu müəssisə 2 hissədən - əkin sahələri və heyvandarlıq kompleksindən ibarətdir. Heyvandarlıq kompleksində 2000-i sürüzlük istiqamətli omaqta, 5000 baş iribuynuzlu heyvan saxlanılır. Gündəlik süd istehsalı 50 tondur. Müəssisə bu ildən etibarən 1000 baş damazlıq düyü yetişdirməyi hədəfləyir.

Kompleksdə Azərbaycanda ilk dəfə embrion köçürülməsi həyata keçirilib.

Aqroparka məxsus 4200 hektar əkin sahəsində buğda, arpa, şəkər çuğunduru, qarğıdalı, yonca və müxtəlif növ tərəvəzlər ekilir. Aqropark yaradılarkən müasir suvarma sisteminin quraşdırılması nəzərə alınıb. Suvarma üçün ümumi tutumu 2,6 milyon kubmetr olan iki süni göl yaradılıb. Ərazidə ən müasir texnologiyaların tətbiqi ilə suvarma sistemi qurulub. Ümumilikdə 77 milyon manat sərmayənin yatırıldığı aqroparkda 200 nəfər daimi işlə təmin olunub. Bundan əlavə, mövsümdə işçilərin sayı 500 nəfərə çatır.

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin “təvəllüdi” də bu müəssisə ilə eynidir. Sənaye məhəlləsində yerləşən “Azərmas” zavodu ildə 1500 ədəd yük və xüsusi təyinatlı avtomobil istehsal etmək imkanına malikdir. Zavod gələcəkdə daxili bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, ixrac potensialını artırmağı da hədəfləyir.

Müəssisə Hacıqabul rayonunda 100 nəfərdən çox insanın məşğulunu təmin edəcək. Bu zavodda Özbəkistan və Rusiya ilə birgə layihələr icra olunacaq. Beləliklə, müəssisənin istifadəyə verilməsi rayonun

iqtisadi inkişafı üçün böyük tekan omaqta yanaşı, ölkəmizdə avtomobil sənayesinin formalaşmasında mühüm rol oynayacaq.

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində yaradılan müəssisələrdən biri də “Elberg” tikinti materialları üçün avadanlıqların istehsalı zavodudur. Bu müəssisə Azərbaycanda ilk təcrübədir. Burada tikinti materialları - gips, əhəng, kərpic, alçıpan və digər inşaat materialları istehsal edən zavodların layihələndirilməsi və quraşdırılması həyata keçiriləcək.

“Uyusal Ambalaj” plastik su qabları istehsalı müəssisəsi də uğurla fəaliyyət göstərir. Müəssisədə il ərzində müxtəlif ölçülü 350 min ədəd su qabı istehsal olunacaq. Azərbaycan 15 ildir fəaliyyət göstərən şirkət artıq məhsullarını Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində istehsal edəcək. İndi xarici bazarın məhsul almağa ehtiyac yoxdur. Yerli istehsal qiymətlərə də təsir edəcək. Belə ki, keyfiyyət və qiymət sahəsində də üstünlüklər var.

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin digər rezidenti “Plasstech” zavodudur. Müəssisə ildə 600-900 ton yüngül tara istehsal etmək gücündədir.

Sənaye məhəlləsində istifadəyə verilən müəssisələrdən biri isə gübrə istehsalı ilə məşğul olan “AzAgromil” müəssisəsidir. Müəssisədə ildə 600 min ton gübrə istehsal olunacaq.

Qeyd edək ki, sənaye məhəlləsini seçərək sahibkarların ən çox diqqət etdiyi məsələ məkanın coğrafi və infrastruktur baxımından əlverişli olmasıdır. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsi də məhz Ölət Ticarət Limanına yaxın məsafədə yerləşir. Müəssisə yarıadılarkən bu amil nəzərə alınıb.

Xatırladaq ki, Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində ümumilikdə müxtəlif istehsal sahələri üzrə 10 müəssisə qurulub və sahibkarlar tərəfindən bu layihələrin icrasına 45,44 milyon manat investisiya cəlb olunub. Sənaye məhəlləsində mövcud layihələr üzrə bir çox yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulub.

Bunlar 2021-ci ildə iqtisadi xərityayə əlavə olunan yalnız bir neçə müəssisənin adıdır. Əlavə edək ki, keçən il ölkə ərazisində 23 yeni enerji obyekti istifadəyə verilib. Onlardan 13-ü Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdadır.

İl ərzində Azərbaycan yollarının sərbəhsəsi də xeyli genişlənib. Şuşaya “Zəfər yolu” çəkilib. İsmayilli rayonunda Basqal-Sulut avtomobil yolu, Naxçıvan MR-də Culfa-Ordubad magistral avtomobil yolu və digər yollar əhalinin rahatlığını təmin edib və iqtisadiyyatın inkişafına təkan verib.

Bütün bunlardan əlavə, 2021-ci ildə bir çox idarə və təşkilatlar üçün müasir üslubda yeni binalar tikilib və istifadəyə verilib. Minlərlə sakin “Mənzilliniz mübarək” sözlərini eşidib.

Əgər keçən il neçə-neçə yeni obyektin təməlini qoyduğunuza da nəzərə alsaq, həmin ilin bizə töhfələrini xeyli zəngin olduğunu bir daha aydın görürük.

Flora SADIQLI,
“Azərbaycan”

Qurucu rəhbər, global lider, müzəffər komandan

Hərbi zəfərin diplomatik təntənəsi

Prezident İlham Əliyev ötən il Moskva, Soçi və Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşlərdə Azərbaycanın maraqlarını layiqincə təmin etdi

Əvvəli 1-ci səh.

Bu bəyanat Ermənistanı real-
lıqlarla barışmağa məcbur edən
mühüm siyasi-hüquqi öhdəlik ol-
du. Ermənistan müxalifət və baş
nazir Nikol Paşinyanın başqa yo-
lu yox idi. Çünki Ermənistan mü-
xalifətinin variantı, əvvəldə qeyd
edildiyi kimi, intihardan başqa bir
şey deyil.

Moskva görüşündə Azər-
baycan Prezidenti İlham Əliyevin
məğrur duruşu, alicənablığı, yük-
səkəviyyəli çıxışları diqqəti cəlb
etdi. Prezident İlham Əliyev dövlət
rəhbəri statusundan, şəxsi üstünlüyündən istifadə edərək Paşinyanın
aşığılamadı, onu çıxılmaz
duruma salmadı. Prezident İlham
Əliyevin nitqləri, davranışı göstər-
di ki, Azərbaycan uzunmüddətli
sülhün, əməkdaşlığın, iqtisadi in-
kişafə aparan layihələrin gerçək-
ləşməsinin tərəfdarıdır və fealiyyə-
tini məhz bu istiqamətdə qurur.

Ermənistanın baş naziri N.Pa-
şinyan isə Moskva həddən artıq
gərgin idi. Bu baxımdan görüş
onun çətin, məyus durumu ilə
yadda qaldı. Təsəffüf deyil ki, Ru-
siya mediası Ermənistanın baş
nazirinin durumunu, jestlərini,
qeyri-adekvat davranışını geniş
müzakirə etdi. Paşinyanın dövlət
başçılarının mətbuat üçün bəya-
natları zamanı çıxışında qaldırdığı
məsələlər də müzakirə mövzusu
olmadı. Rusiya Prezidenti Vladi-
mir Putin heç bir çıxışında status
və digər bu kimi məsələlərə ümu-
miyyətlə toxunmadı. Həmin məsə-
lələr birgə bəyanatda da əksini
tapmadı. Çünki Qarabağ Azər-
baycanı və Ermənistanın status xül-
yasına birləşməyə qoymalıdır.

Paşinyanın toxunduğu hərbi
əsirlər məsələsinə gəldikdə isə
Vladimir Putin üçtərəfli görüşdə
"Əsirlər və həlak olanların cəsədləri
Rusiyanın vasitəçiliyi ilə de-

yişdirilib" deməklə bu mövzunun
qapanıldığını bildirdi. 2020-ci il no-
yabrın 10-dan sonra işğal olun-
muş Azərbaycan ərazilərində ələ
keçirilən erməni silahları hərbi
əsir sayıla bilməz, onlar terrorçu
və diversantdır.

Ötən ilin yanvarında Moskva
imzalanan üçtərəfli bəyanat, ilk
növbədə, Ermənistanın işğal siya-
sətinə qarşı hüquqi sədd çəkdi. Eyni
zamanda sənədə əsasən regionda
yeni nəqliyyat dəhlizinin yaradıl-
ması istiqamətində prioritetlər də
dəqiqləşdirildi. Moskva imzalan-
nan bəyanat Prezident İlham Əliyev-
in siyasi-diplomatik uğurudur.

İlham Əliyevin qətiyyətli
mövqeyi Soçi Bəyanatında
da əksini tapdı

Azərbaycan, Rusiya prezident-
lərinin və Ermənistanın baş nazir-
inin 2021-ci il noyabrın 26-da
Soçidə keçirilən növbəti üçtərəfli
görüşü vacib razılaşmaların əldə
olunması ilə nəticələndi. Bizim
üçün mühüm olan həm də odur ki,
bu ilin yanvarında Moskva
keçirilən ilk görüşdə olduğu kimi,
Prezident İlham Əliyev Soçidə də
müzakirə olunan bütün məsələ-
lərlə bağlı Azərbaycanın maraqlarını
qətiyyətlə təmin etdi.

Ermənistan hakimiyyəti Mos-
kva görüşündən sonra ara-sıra po-
zitiv fikirlər səsləndirsə də, konkret
fealiyyətdən uzaq olub. 2021-ci
il ərzində sərhəddə baş verən
insidentlər də məhz Ermənistanın
qeyri-adekvat hərəkətləri səbəbindən
meydana çıxıb. Düzdür, insi-
dentlər sistemli xarakter daşıma-
yıb. Bununla belə, Azərbaycan-Er-
menistan dövlət sərhədində baş
vermiş toqquşmalar riskləre nəzər-
tərək, onları minimallaşdır-
maq və yekun sülh razılaşması
üzərində işləməklə bağlı məsələ-
lərin müzakirəsini, o cümlədən üç-

tərəfli formatda müzakirəsini zəruri
edir. Soçi görüşü bu baxımdan
xüsusi əhəmiyyət daşıyırdı.

Soçi görüşünün əsas müzakirə
mövzusu 2020-ci il noyabr bəya-
natının, həmçinin regionda bütün
iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin
bərpası haqqında 2021-ci il 11
yanvar tarixli bəyanatın yerinə ye-
tirilməsinin gedişi barədə oldu.

Prezident İlham Əliyev üçtərəfli
görüşdə Azərbaycanın mövqeyini
bir daha diqqətə çatdıraraq dedi:
"Ermənistan ilə Azərbaycan arası-
nda sərhəd delimitasiya edilmə-
yi. Buna görə biz dəfələrlə açıq
bildirmişik ki, delimitasiya prosesinə
təxirə salınmadan başlamağa
hazırız. Üstəlik, biz Ermənistan
tərəfinə açıq təklif etmişik ki, qarşı-
durumla son qoymaq, bir-birinin
ərazi bütövlüyünü, suverenliyini ta-
nımaq və gələcəkdə qonşular kimi
yaşamağı, yenidən qonşular kimi
yaşamağı təşviq etmək üçün sülh
müqaviləsi üzərində işə başlayaq".

Rusiya Prezidenti Vladimir
Putin də mətbuat bəyanatında
Prezident İlham Əliyevin toxundu-
ğu məsələlərə ətrafında danışdı.
Rusiya Prezidenti də iki dövlət
arasında sərhədin demarkasiyası
və delimitasiya işlərinin başlanıl-
masını vacib hesab etdi. Eyni za-
manda Vladimir Putin nəqliyyat
dəhlizlərinin açılmasından bəhs
etdi və bunun həm demir yoluna,
həm də avtomobil yollarına aid ol-
duğuna xüsusi vurğuladı. Rusiya
Prezidentinin fikirləri bir daha
göstərdi ki, Zəngəzur dəhlizi layihəsi
resmi Moskva tərəfindən ən
ali səviyyədə dəstəklənir.

Ermənistanın baş naziri Nikol
Paşinyan isə Moskva görüşündə
olduğu kimi, Soçidə də gündəlikdə
olmayan məsələyə toxunmaq-
la Azərbaycanı ittiham etməyə
cəhd göstərdi. Girovlar və hərbi
əsirlər probleminin hələ oldu-
ğunu iddia edən N.Paşinyan Vla-
dimir Putinlə bu məsələni dəfələ-

lə həm eyni şəkildə, həm də te-
ləfonla müzakirə etdiyini bildirdi.
Lakin Rusiya Prezidenti Ermənistanın
baş nazirinin bu sözlərinə
mətbuat bəyanatında fikir bildir-
mədi, "girov", "hərbi esir" kimi ifadə-
lər işlətmədi. Yekun bəyanatda
da erməni tərəfinin həmişə iddia et-
diyi esir və ya girovlar məsələsi-
ne, ümumiyyətlə, toxunulmadı.

Bütövlükdə, Soçidki üçtərəfli
görüşün nəticələri Azərbaycan
üçün müsbət və əhəmiyyətli oldu.
Yeni bəyanatda da məhz Prezident
İlham Əliyevin mövqeyi və irəlilədiyi,
Rusiya Prezidentinin də dəstəklədiyi
məsələlər öz əksini tapdı. Məsələn,
bəyanatda əsasən tərəflər Azərbaycan-Er-
menistan sərhədində sabitlik və
təhlükəsizlik səviyyəsinin artırıl-
ması üzrə addımlar atmaq və
dövlət sərhədinin delimitasiyası
üzrə ikitərəfli komissiyaların yaradıl-
ması barədə şərtləşdi. Eyni
zamanda tərəflər regionda bütün
iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin
bərpası üzrə təsis edilmiş Üçtərəfli
İşçi Qrupunun fealiyyətini
yüksək qiymətləndirdilər və re-
gionun iqtisadi potensialının üz-
gə çıxarılmasını məqsədlə konkret
layihələrin tezliklə həyata keçiril-
məsinin zərurliyini vurğuladılar.

Torpaqların işğaldan azad et-
dikdən sonra Azərbaycan ötən ilin
noyabrında və bu ilin yanvar ayın-
da imzalanmış üçtərəfli bəyanat-
ların tam şəkildə həyata keçiril-
məsi, bölgədə bütün kommunika-
siyaların açılması, iki ölkə arası-
nda sərhədlərin delimitasiyası pro-
sesinin başlanması mövqeyindən
çıxış edib. Bununla respublikamız
həm də regionda sülhün yaran-
ması ilə bağlı təşəbbüslərini orta-
ya qoyub. Soçidə imzalanan bə-
yanatda yer alan məsələlər də
Azərbaycanın mövqeyinin tam şəkildə
ifadə olunmasıdır. Rusiya
dövləti də respublikamızın möv-
qeyini tam şəkildə bölüşür.

Prezident İlham Əliyevin re-
giondakı reallıqlara dair mövqeyi
bəyanatda tam şəkildə öz əksini
tapdı. Bəyanatda Qarabağ ifadəsi-
nin olmaması da, erməni tərəfinin
iddia etdiyi esir və ya girovlar mə-
sələsinə toxunulmaması da Azər-
baycanın haqlı və qətiyyətli möv-
qeyinin təntənəsidir. Bütün bunlar
göstərdi ki, rəsmi Bakı Soçi görüş-
ündə də qarşısına qoyduğu bütün
məqsədlərə tam nail olub.

Avropa İttifaqı
Azərbaycanın yaratdığı
yeni reallıqları bölüşür

Azərbaycan Prezidenti İlham
Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının
prezidenti Şarl Mişelin və Ermənistanın
baş naziri Nikol Paşinyanla de-
kabrın 14-də Brüsseldə keçirilən
birgə görüşü bir daha respublikamızın
milli marağ və mənafeələrinin qətiyyətlə
təmin edildiyini göstərdi. Bu görüşün
gündəliyinə çıxarılan və müzakirə
olunan məsələlər, əldə olunan razılaş-
malar Qarabağ müharibəsindəki qələbənin
postmüharibə dövründə siyasi sferada
uğurla davam etdirən Azərbaycanın
növbəti diplomatik nailiyyəti oldu.

Konstruktiv şəkildə keçən
Brüssel görüşündə münasibətlərin
normalaşdırılması və kommunika-
siyaların açılmasına dair önəmli
məsələlər müzakirə olundu. Xüsusi
qeyd ediləndir ki, Azərbaycanın
işğaldan azad edilmiş ərazilərinin
minalardan təmizlənməsi məsələsi
gündəliyə gətirilib, Avropa İttifaqının
bu istiqamətdə Azərbaycanı
nəvbəti diplomatik yardım göstərmə-
yə hazır olduğunu bildirdi.

Dövlət sərhədinin delimitasiyasına
gəldikdə, bununla bağlı hər iki
tərəf müvafiqəti razılığa gəldilər.
Eyni zamanda kommunikasiya və
nəqliyyat xətlərinin açılması məsələsi
geniş müzakirə olundu və Er-

menistan tərəfi öz ərazisindən
dəmir yolu xəttinin çəkilməsi ilə bağlı
üzərinə düşən öhdəliyi təsdiq etdi.
Bildirildi ki, Ermənistan tərəfi dəmir
yolunun çəkilişinə tezliklə start
verəcək. Eyni zamanda gömrük və
sərhəd nəzarət məsələlərinin qar-
şılıqlı prinsip əsasında təmin olun-
ması barədə razılığa gəldi.

Avropa İttifaqı Şurasının prez-
denti Şarl Mişelin üçtərəfli görüşün
nəticəsinə dair bəyanatı da Azər-
baycanın maraqlarını ehtiva etdi.
Bəyanatda Al Şurasının prezidenti
tərəfindən Cənubi Qafqazda sül-
hün bərqərar olunması üçün Azər-
baycanla Ermənistan arasında
hərtərəfli sülh müqaviləsinin imza-
lanmasına çağırış edilib. Şarl Mişel
bildirib ki, 2020-ci il 10 noyabr,
2021-ci il 11 yanvar və 26 noyabr
görüşləri və görüşlərinin nəticəsi
olan bəyanatların irəliləməsi
gələcək üçün əhəmiyyətli təməllər
qoyub.

Bəyanatda ilk dəfə olaraq
Al-nin gündəliyinə itkin düşmüş
şəxslər mövzusu daxil edilib, on-
ların taleyini aydınlıq gətirilməsi-
nin zərurliyi qeyd olunub.

Şarl Mişelin bəyanatında həm-
çinin miniatürizmə səylərinə,
münaqişədən əziyyəti çəkməsi in-
sanlara, xüsusilə yenidənqurma
fealiyyətlərinə dəstək ifadə edilib.
Həblə sərhədlərin demarkasiyası
və delimitasiyası məsələsinə
Al tərəfindən bəşvəçərçəti statusda
dəstək verilməyəcəyi vurğulanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Al Cənub
bi Qafqaz regionunda iqtisadi
əməkdaşlığın inkişafını dəstəklə-
yir. Eyni zamanda birgə iqtisadi
əməkdaşlıq platformasının yaradıl-
ması təklifi irəliləndirilib.

Şarl Mişel regionda kommunika-
siya infrastrukturunun yaradıl-
masına, ölkələr arasında əlaqəni
təmin edən xətlərin açılmasına və
inkişaf etdirilməsinə Al-nin dəstə-
yini ifadə edib. Qurumun hətta iqtisadi
və investisiya resursları vasitəsilə
bu layihələri dəstəkləyə-
cəyi də vurğulanıb.

Bəyanatda demir yolu xəttinin
çəkilməsi məsələsinə xüsusi to-
xunulub. Həmçinin demir yollarında
gömrük və sərhəd nəzarətinin
qarşılıqlı prinsip əsasında təş-
kil olunacağı diqqətə çatdırılıb.

Bəyanatda səslənən bütün fi-
kirlər Al-nin təşəbbüsü ilə keçiril-
miş Brüssel görüşündə Azər-
baycanın haqlı mövqeyinin bir daha
təsdiqləndiyini nümayiş etdirir.
Bu bəyanat Ermənistan tərəfini
bir daha kapitulyasiya aktının şərt-
lərinə əməl etməyə vadar edir və
bu ölkədə revanşist meyillərin baş
qaldırma ehtimalının heç bir pers-
pektivi olmadığını təsdiqləyir.

Al Şurasının prezidenti bəya-
nata "Dağılıq Qarabağ münaqişəsi",
"status" kimi ifadələrdən istifadə
etməyib. O cümlədən Minsk qrupunun
da adı çəkilməyib. Bu da bir daha təsdiq
etdi ki, status məsələsi tarixin arxivinə
gömlülüb və Avropa İttifaqı da
Azərbaycanı yaratdığı yeni real-
lıqları bölüşür.

Beləliklə, Soçidki qələbə
Brüsseldə də təmin olundu. Bir
daha təsdiq edildi ki, Prezident
İlham Əliyevin bütün danışıqlarda
diplomatik künce sıxışdırıldığı
Ermənistanın öhdəliklərini yerinə ye-
tirməkdən başqa yolu qalmayıb.

İlham Əliyevin həyata keçirdi-
yi siyasət Vətən müharibəsində
əldə edilmiş qələbəni global diplo-
matik müstəvidə uğurla tanıdıb.
Bunun nəticəsidir ki, beynəlxalq
ictimaiyyət Azərbaycanın zəfər-
inə, ərazi bütövlüyünü təmin etmə-
sinə ehtiramla yanaşır. Moskva,
Soçi və Brüssel görüşləri bunu
təsdiq etdi. Eyni zamanda bu gö-
rüşlərin öhdəliklərini yerinə ye-
tirməkdən başqa yolu qalmayıb.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

İlham Əliyevin postböhran
dövrü üçün müəyyənləşdirdiyi
inkişaf strategiyası möhkəm
təməl üzərində qurulub

Əvvəli 1-ci səh.

İqtisadi qüdrətin nümayişi

Böyük uğurlarla yadda qalan daha
bir il arxada qoyduq. 2021-ci il ölkə-
mizin ictimai-siyasi həyatında mühüm
hadisələr yadda qaldı. İlham Əliyevin
postmüharibə dövrü üçün hazırladığı in-
kişaf strategiyasına uyğun olaraq çox

vacib addımlar atıldı, real nəticələr əldə
edildi.

Xüsusən də global pandemiya ilə
mübarizənin gətirdiyi dövrdə Azərbaycan
iqtisadiyyatında artım qeydə alındı.
Çünki milli iqtisadi inkişafın qarşısında
duran strateji çağırışlara cavab vermək
və postmüharibə dövründə ölkənin inki-
şaf prioritetlərini özündə əks etdirən
strategiyani formalaşdırmaq məqsədilə
tədbirlər icra edildi. Bunun nəticəsində
ölkə iqtisadiyyatı 11 ayda 5,3 faiz, qey-

Ötən il koronavirus pandemiyasının
yeni ştamlarının dünya iqtisadiyyatına
mənfi təsir göstərdiyi halda Azərbaycan
iqtisadiyyatında artım qeydə alındı.
Çünki milli iqtisadi inkişafın qarşısında
duran strateji çağırışlara cavab vermək
və postmüharibə dövründə ölkənin inki-
şaf prioritetlərini özündə əks etdirən
strategiyani formalaşdırmaq məqsədilə
tədbirlər icra edildi. Bunun nəticəsində
ölkə iqtisadiyyatı 11 ayda 5,3 faiz, qey-

«Şuşa ili» uğur vəd edir

ri-neft iqtisadiyyatı 6,4 faiz, sənaye is-
tehsalı 5,5 faiz, qeyri-neft sektorunda
sənaye 20,7 faiz artıb.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəy-
liyi Günü və Yeni il münasibətilə xalq
müraciətində Prezident İlham Əliyev
qeyd etmişdi ki, bütün işlərə nail olmaq
üçün iqtisadiyyatı uğurla inkişaf etmə-
lidir. Həm Azərbaycanda, həm dünyada
hər kəs yaxşı bilir ki, bütün işlərə nail olmaq
üçün iqtisadiyyatı uğurla inkişaf etmə-
lidir. Həm Azərbaycanda, həm dünyada
hər kəs yaxşı bilir ki, bütün işlərə nail olmaq
üçün iqtisadiyyatı uğurla inkişaf etmə-
lidir. Həm Azərbaycanda, həm dünyada
hər kəs yaxşı bilir ki, bütün işlərə nail olmaq
üçün iqtisadiyyatı uğurla inkişaf etmə-
lidir.

Dövlət başçısı vurğuladı ki, görülmüş
işlər nəticəsində demək olar post-
böhran dövrünə qədəm qoymuşuq.
Ötən ilin 11 ayında Azərbaycanın valyuta
ehtiyatları 2,2 milyard dollar artıb və
ticarət əlaqələrinin müsbət saldosu 9,4
milyard dollardır. Xarici dövlət borcu
ÜDM-nin cəmi 17 faizini təşkil edir.

Düzgün strategiyanın bəhrəsi

Təbii ki, bu göstəricilərlə hər bir ölkə
öyünə bilər. Amma Azərbaycan üçün
bu, təbiiirdir. Çünki xalq görür ki, uzun-
müddətli, düzgün strategiyanın həyata
keçirilməsi nəticəsində iqtisadi inkişaf

göz önündədir. Eyni zamanda iqtisadi
sahədə aparılan islahatlar, səffaflyq, kor-
rupsiya və rüsvətخورluğa mübarizə öz
nəticələrini verməkdədir.

Ötən il təkə vergi orqanları sayəsində
xəzinəyə proqnozdan əlavə 1,4 milyard
manat pul daxil edilib. Dövlət məhz
bu əlavələrdən yararlanaraq geniş so-
sial paket tədbirlərini həyata keçirir.
Yanvarın 1-dən artan maaşlar, pensiyalar,
təqaüdlər məhz bunun hesabına
reallaşır. İki milyon yüz min insanı əhatə
edən sosial paketin ümumi həcmi 1,5
milyard manatdır.

Bütün bu proseslərlə yanaşı, Prezi-
dent Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi
rayonlarında sürətli yenidənqurma iş-
lərini həyata keçirir ki, tezliklə Böyük qa-
yıdış planı icra olunsun. Prezidentin iş-
ğaldan azad edilmiş şəhər və rayonlara
bir ildə 32 səfər etməsi orada görülən iş-
lərin miqyasını, sürətini təsəvvür etməyə
imkan verir. Tezliklə işğaldan azad edil-
miş torpaqlarımızda həyat yenidən qay-
nayacaq. Məcburi köçkünlərimiz öz doğ-
ma el-obalarında əvvəlki firavan həyatla-
rını yaşamağa başlayacaqlar.

Bu iki iqtisadi rayonun hərtərəfli in-
kişafı Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük
təsir göstərəcək. Zəngəzur dəhlizinin
açılması isə ölkəmizə böyük iqtisadi
dividendlər gətirəcək. Bütün bunlara
əsasən deyə bilərik ki, qarşıda Azər-
bay-

canı daha möhtəşəm gələcək gözləyir.
İlham Əliyevin inkişaf konsepsiyası ölkə-
mizin qüdrətini gətirdikcə artırır.

Prezident yenidən qədəm qoyduğu
müddətli "Şuşa ili" elan edib. Gö-
rülən işlər, reallaşdırılan layihələr, iqtisadi-
yyata yatırılan investisiyalar onu
dəməyə əsas verir ki, "Şuşa ili" bizim
ölkəmiz üçün uğurlu olacaq. İlham Əliyev
də xalq müraciətində inamla,
əminliklə vurğulamışdır ki, 2022-ci il
Azərbaycan üçün dönüşü olacaq. Çünki
ölkədə mövcud olan birlik, həmrəylik və
gözlə ab-hava bu reallığı təmin edəcək:
"Mən isə Prezident kimi, Ali Baş Ko-
mandan kimi hər zaman Azərbaycanın
maraqlarının keşiyində duracağam, ölkə-
mizin hərtərəfli inkişafı, hərbi gücünün
artırılması, vətəndaşların daha yax-
şı yaşaması üçün əlimdən gələni əsir-
gəməyəcəyəm".

Bir sözlə, 2022-ci il ölkəmizdə geniş
islahatlar, quruculuq və abadlıq, iqtisadi-
yyatda artım ili kimi yadda qalsın,
Prezidentin müəyyənləşdirdiyi inkişafın
yeni yol xəritəsi "Şuşa ili"ndə də həm
siyasi, həm iqtisadi, həm də sosial sa-
hələrdə tərəqqi və yüksəlişə real zəmin
yaradacaq.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qurucu rəhbər, global lider, müzəffər komandan

Əvvəli 1-ci səh.

Ötən il əsas prioritetlərdən biri ordu quruculuğu olub

Azərbaycan 2020-ci ildə aparılan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra da ordu quruculuğu prosesini dayandırmayıb. Əksinə, postmüharibə ili olan 2021-ci ildə ordunun döyüş imkanlarının artırılması istiqamətində islahatlar davam etdirilib. Hərbi quruculuq, bütün qoşun növlərinin texnika və silah-sursatla təchizatının modernləşdirilməsi, hərbiçilərin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün hərbi sahəyə ayrılan xərclər artırılıb. Müharibədən sonra imzalanmış yeni müqavilələr əsasında Azərbaycanca ən müasir hərbi texnikalar, silahlar gətirilib.

Respublikamız ötən il yalnız yeni silah və texnikaların alınması ilə kifayətlənməyib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə hərbi infrastrukturun qurulması, sərhəd mühafizə zolaqlarının yaradılması əsas vəzifələrdən biri olduğundan ötən il bu istiqamət üzrə də bir çox işlər görüldü. 2021-ci ilin dekabrında işğaldan azad edilmiş Xocavənd rayonunda istifadəyə verilməsi yeni hərbi hissə yola saldıqımız ildə hərbi infrastrukturun yaradılması istiqamətində görülən ən son işlərdən biri sayıla bilər. Azərbaycan Ordusunun öz peşəkarcılığını daha da artırması üçün ötən il ərzində ilk dəfə yeni hərbi birləşmə - Komando Qüvvələri yaradılıb ki, bu da dövlətin hərbi sahədə apardığı islahatlardan biridir. İstənilən hərbi vəzifəni icra etməyə hazır, çevik, çox böyük imkanlara malik olan Komando briqadalarının sayının artırılması nəzərdə tutulur.

Ordunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, müasir hərbi texnika və silah-sursatla təchizatı, müdafiə sənayesinin təkmilləşdirilməsi və digər tədbirlərin icrası məqsədilə maliyyə təminatının yaradılması 2022-ci il üçün də dövlət büdcəsinin əsas xərc istiqamətlərindən biridir. 2022-ci il üçün icmal büdcəsində xərclərin əhəmiyyətli hissəsinin - təxminən 4 milyard 490 milyon manat vəsaitin müdafiə və təhlükəsizlik məsələlərinə yönəldilməsi, bu istiqamət üzrə ayrılmış vəsaitin Vətən müharibəsindən aparıldığı 2020-ci ildən də çox olması sadalanan işlərin daha mükəmməl şəkildə aparılmasına imkan verəcək.

Ordu quruculuğu istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərlə yanaşı, Silahlı Qüvvələrdə xidmət edən hərbi qulluqçuların əməkdaşlarının davamlı olaraq artırılması, verilən imtiyaz və güzəştlərin miqyasının genişləndirilməsi, onların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, mənzil-məişət problemlərinin həlli 2021-ci ildə diqqət yerləşdirilən məsələlərdən biri olub. Bu tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün 2021-ci il də daxil olmaqla, hərbi dövlət büdcəsinin imkanları daxilində müvafiq məbləğə vəsait ayrılıb. Hərbi sahədə ötən il ərzində görülən bütün işlər Azərbaycan Ordusunun peşəkarcılığını, döyüş qabiliyyətini artırmaqla yanaşı, onun dünyanın ən güclü ordularından biri olduğunu göstərmişdir.

İşğaldan azad edilən ərazilərdə yeni hərbi infrastruktur yaradılıb

Milli Məclisin deputatı, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Aydın Mirzəzadə bildirir ki, ötən il ərzində hərbi sahədə bütün işlər düzgün istiqamət üzrə aparılıb. Deputatın sözlərinə görə, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən sonra 2021-ci ildə hərbi büdcənin qurulması xüsusi diqqət tələb edirdi. Müharibə dövründə sıradan çıxmış texnikanın yenisi ilə əvəz edilməsi, müasir silahların alınması, azad edilmiş ərazilərdə hərbi infrastrukturun yeni dövrün tələblərinə cavab verən səviyədə qurulması - bütün bunların hamısı 2021-ci ilin büdcəsinin əvvəlki illərdən fərqli qurulmasını tələb edirdi. Ona görə bu büdcədə əvvəlki illərdən az ola bilməzdi: "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə hərbi infrastrukturun yaradılması dövlət qarşısında duran əsas məsələlərdən idi. Yolların çəkilməsi, hərbi hissələrin qurulması, eyni zamanda texnikanın yerləşdirilməsi - bütün bunların hamısı həll edildi. Artıq işğaldan azad edilən ərazilərdə hərbi infrastruktur əsasən qurulub. Ümumilikdə 2021-ci ilin büdcəsi Azərbaycanın həmin dövr üçün qarşısında duran hərbi, siyasi məsələlərə tam cavab verən formada idi. İlin yekunu göstərdi ki, götürülən istiqamət düzgün idi. Bunun nəticəsidir

Azərbaycanda ordu quruculuğu yeni mərhələyə yüksəlib

Silahlı Qüvvələrimiz 2021-ci ildə müdafiə qabiliyyətini və döyüş imkanlarını daha da gücləndirib

ki, bu gün Ermənistanla sərhədlərimiz Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən qorunur, işğaldan azad edilən ərazilədə yeni hərbi hissələr yaradılır, Silahlı Qüvvələrin strukturuna yenidən baxılır, Azərbaycan üçün yeni olan Komando qüvvələri briqadaları yaradılır".

Aydın Mirzəzadə deyir ki, işğaldan azad edilən ərazilədə yaradılan hərbi infrastruktur daha da təkmilləşdirmək, onu yüksək səviyyəyə qaldırmaq üçün qarşıya böyük vəzifələr qoyulur. Bu məsələlər dövlətin, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin diqqətinədir. Dövlət başçısının regionlara, xüsusilə də işğaldan azad edilən ərazilərə səfərləri zamanı hərbi hissələrin açılışında iştirak etməsi, yeni texnikalarla tanış olması onu göstərir ki, Azərbaycan özünün hərbi təhlükəsizliyini həmişə diqqətdə saxlayacaq. Bunun üçün Azərbaycanın kifayət qədər imkanları, dövlətin, dövlət başçısının siyasi iradəsi var. Digər tərəfdən, cəmiyyətdə dövlətin bu istiqamət üzrə siyasətini dəstəkləyir və birnəməli şəkildə dövlətin yanında olduğunu nümayiş etdirir.

Deputat hesab edir ki, növbəti illər üçün olacaq hərbi büdcəmizdə ərazilərimizin qorunması, yeni texnikaların alınması, hərbi qulluqçuların sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində atılan addımların dəstəklənməsinə yönəlləcək. O, 2022-ci ilin büdcəsinin

də tam olaraq bu istiqamətdə qurulduğunu nəzərə çatdırır.

Düşməni məğlub etməyimiz arxayınlaşmağa əsas vermir

Milli Məclisin deputatı, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Elman Məmmədov bildirir ki, 2020-ci ildə düşməni məğlub etməyimiz bizə arxayınlaşmağa əsas vermir. Ona görə 2021-ci ilin dövlət büdcəsi təsdiq olunan zaman hərbi xərclərin miqdarı 2020-ci ildəkindən daha artıq nəzərdə tutuldu: "Dövlətin özünün təhlükəsizliyinin təmini məqsədilə tədbirlər görülməsi üçün 2021-ci ilin dövlət büdcəsində hərbi xərclərə kifayət qədər üstünlük verildi. Ordumuzun müharibədə istifadə etdiyi, sıradan çıxmış hərbi texnika və sursatların yenisi ilə əvəzlənməsi ilə kifayətlənmək olmaz. Müasir dövrlə ayaqlaşmaq, modern silahlanma təmpinə uyğun hərəkət etmək lazımdır. Ali Baş Komandan bu sahəyə həmişə diqqət yetirir. Prezident İlham Əliyev 2021-ci ilin sonlarında çıxışında bunu xüsusi qeyd etdi ki, biz bu il ərzində hərbi məqsədlər üçün bir çox silah istehsalçıları ilə yeni müqavilələr bağlamışıq, ordumuzun gücləndirilmək üçün xeyli sayda daha müasir silahlar almışıq. Eyni zamanda Müdafiə Nazirliyi sisteminin

də struktur dəyişikliyi, islahatlar baş verdi. Bir neçə yerdə, xüsusilə Ermənistanla sərhəd bölgələrimizdə yeni sərhəd zastavaları, hərbi hissələr yaratdıq. Onların təminatı çox vacib idi. 2021-ci ilin büdcəsində hərbi məqsədlər üçün nəzərdə tutulan vəsait bizim köməyimizə gəldi və bu işləri edə bildik. Təxminən bir ay əvvəl Hadrut qəsəbəsində komando tipli hərbi hissənin açılışı oldu ki, bu da xeyli vəsait sərf edən məsələ idi. Bunların hamısının icrası üçün bizim kifayət qədər ehtiyat vəsaitimiz var idi. Bu da Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən tədbirlərinin nəticəsi idi".

Elman Məmmədov əlavə edir ki, müharibədən sonra ordumuzun yenilənmək, möhkəmləndirmək, döyüş qabiliyyətinin daha da yüksəldilməsi üçün ciddi tədbirlər görülməli idi və Azərbaycan bunu edə bildi. Deputat Azərbaycan dövlətinin təhlükəsizliyinin təminatının üçün əvvəlki illərdən daha artıq vəsait ayırdı. Yeni ordu quruculuğu, müdafiəni həmişə ön planda olmalıdır. Dövlət onda güclü olur və dövlətçiliyini qoruyub saxlaya bilər ki, onun müdafiə qüdrəti yüksək sə-

viyyədedir. Ali Baş Komandan da bunu etmək üçün bütün tədbirləri görür, o cümlədən dövlət büdcəmidə bu prinsip həmişə qorunub saxlanılır və hərbi sahəyə ildən-ildən daha çox vəsait ayrılır".

2021-ci il uğurlu olduğu qədər də məsuliyyətli dövr oldu

Hərbi ekspert Şair Ramaldanov deyir ki, Azərbaycanın 2021-ci ildə gördüyü işlər həddindən artıq çox idi. Azad edilmiş ərazilədə infrastrukturun dağıldığı, yolların sayının məhdud, təhlükəli olduğu bir zamanda Azərbaycan Ordusunun dövlət sərhədlərini qoruyub, müdafiəni təmin edə bilməsi üçün müəyyən təşkilati, infrastruktur işləri görülməli idi. Bütün bunlar isə çox böyük miqyaslı işlər olmaqla yanaşı, xeyli maliyyə vəsaiti də tələb edirdi. Azərbaycan ötən il hərbi sahədə həm texniki təchizat, həm hərbi qulluqçuların sosial təminatı, həm də insan resurslarının təkmilləşdirilməsi baxımından səmərəli işlər apardı. Digər tərəfdən, Azərbaycan Ordusu artıq təmas xəttində deyil, məhz Ermənistanla dövlət sərhədində, Dövlət Sərhəd Xidməti ilə bərabər öz xidmətini uğurla həyata keçirdi. Dövlət sərhədlərini qorunması, azad edilmiş ərazilərimizdəki hərbi bölmələrimizə şərait yaradılması baxı-

mindən böyük işlər aparıldı, Ordunun döyüş hazırlığı daha da gücləndirildi, nəzərdə tutulan digər tapşırıqlar yerinə yetirildi.

2021-ci ili uğurlu olduğu qədər də məsuliyyətli və çətin il kimi dəyərləndirən ekspert bunun məhz qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı olduğunu deyir. Amma o, belə hesab edir ki, bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan Ordusu ərazilərin infrastrukturunun bərpası üçün torpaqların minalardan təmizlənməsində fəal iştirak edib, qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün azad edilmiş ərazilərdə öz xidmətini müvafiq şəkildə aparıb: "Ötən il ərzində həm də maddi-texniki təminat Azərbaycan Ordusunun əsas vəzifələrindən biri olub. Maddi-texniki təminat olmadan Azərbaycan Ordusu sərhədin qorunması üçün öz vəzifələrini icra edə bilməzdi. İnfrastrukturun olmaması, yolların çətinliyi, azad edilmiş ərazilərin infrastrukturunu olan ərazilərdən yüzlərlə kilometr aralı olması müəyyən çətinliklər yaradırdı. Amma 2021-ci ildə bu məsələ ilə bağlı müəyyən infrastruktur yaradıldı".

Şair Ramaldanov qeyd edir ki, Azərbaycanın qardaş Türkiyə ilə Şuşa Bəyannaməsini imzalamaından sonra orduda müəyyən islahatların aparılması, birgə təlimlərin keçirilməsi istiqamətində mühüm işlər görüldü. Ötən il ərzində hərbiçilərimizin daha müasir döyüş taktikalарına yiyələnməsi və bu bacarıqlarının daha da inkişaf etdirilməsi üçün Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyənin birgə hərbi təlimləri, Azərbaycan-Türkiyə-Pakistanın "Üç qardaş-2021" adlı beynəlxalq təlimi, çoxsaylı Azərbaycan-Türkiyə təlimləri keçirildi.

Ekspertin fikrincə, Azərbaycan Ordusu 2021-ci ilin qızgın iş şəraitində yola saldı. O, Azərbaycanın hərbi sahədə qarşıya qoyduğu bütün tapşırıqları yerinə yetirdiyini də əminliklə söyləyir: "Müharibədən sonra aparılan təhlilin nəticəsi əsasında hərbi sahənin bütün istiqamətləri üzrə müəyyən qərarlar qəbul edildi. Bu qərarların icrasına formasında həyata keçirildi. Ordunun ehtiyatı, istiqaməti yoxdur ki, orada müharibə təcrübəsindən irəli gələn təhlillərə uyğun müəyyən təkmilləşdirmələr, islahatlar aparılıb. Bu, əlbəttə ki, böyük işdir. Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin 60 illik yubileyini Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva və onların övladları ilə birlikdə hərbiçilərin arasında keçirməsi, komando tipli hərbi hissənin açılışında iştirak etməsi də orduda böyük ruh yüksəkliyinə səbəb olan addımlardır".

Komando tipli hərbi hissələrin yaranması barədə danışan Şair Ramaldanov dedi ki, bunu orduda aparılan islahatların nəticəsi kimi qəbul etmək olar. Onun sözlərinə görə, bu tip hərbi hissələr Azərbaycanda bundan sonra da yaradılacaq: "Əlbəttə ki, hər bir hərbi hissənin yaradılması üçün müəyyən bir şərait olmalıdır. Ona görə də Azərbaycan Ordusu müharibədən sonra bu il ərzində bərpə proseslərini sürətlə apardı. Ordumuz Cənubi Qafqazın ən güclüsü və Ermənistanın təxribatlarının qarşısını almaqla öz "demir yumruğu"unun gücünü göstərə bilər. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan Ordusu 2021-ci ilin postmüharibə dövründə böyük işlər aparaçaq, Ali Baş Komandan tərəfindən qarşıya qoyulan bütün vəzifələri uğurla yerinə yetirməklə başa vurdu. Təbii ki, keçirilən uğurlar gələcəkdə yeni uğurlara şərait yaradır. Deyərdim ki, 2021-ci il həm də hərbi baxımdan tədqiqatlar ilidir. Ötən il müharibədə qazanılmış təcrübə əsasında tədqiqatların aparılması, elmi işlərin yazıldığı il kimi də qəbul etmək olar".

Şair Ramaldanovun qənaətinə görə, bütün sadalananlar Azərbaycan Ordusunun 2022-ci ilə uğurlu addım atmasını, ölkəmizin müdafiə qüdrətinin güclənməsini təmin etdi. Azərbaycan hərbi gücünün artmasına Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əzmkar fəaliyyəti, bu sahədə yürütdüyü qətiyyətli siyasəti nəticəsində nail olub. Hərbi quruculuğu prioritet istiqamətə qoyulan dövlət başçısının bu sahənin inkişafına böyük əhəmiyyət verməsi, dünya hərbi sahəsindəki bütün yeniliklərin Azərbaycanı gətirilməsi üçün göstərdiyi səylər ordumuzun güclənməsini, ölkəmizin müdafiə qabiliyyətini artmasına təkan verir. Vətən müharibəsi Zəfəri ordu quruculuğunu yeni mərhələyə yüksəldib. Bütün bunlar Azərbaycanın qarşısında illərdə daha da güclənməsinə, onun qüdrətli ölkəyə çevrilməsinə imkan yaradır.

İlham İSABALAYEVA, "Azərbaycan"

Naxçıvanda keçirilən taktiki-xüsusi təlimlərdə düşməndən qənimət götürülmüş zenit-artilleriya qurğularından istifadə olunub

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsində döyüşlər zamanı Azərbaycan Ordusuna müqavimət göstərə bilməyən erməni hərbi birləşmələri hərbi texnika və silah-sursatları döyüş meydanında ataraq qaçıblar. Ordumuz tərəfindən döyüş meydanında düşməndən götürülən çoxlu sayda hərbi qənimətlər arasında yer alan 20 millimetrlilik "Zastava" zenit-artilleriya qurğuları təmir edilərək silahlanmaya daxil edildi. Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun hava hücumundan müdafiə bölmələrində keçirilən taktiki-xüsusi təlimlərdə hərbi qulluqçularımız həmin zenit-artilleriya qurğularından istifadə edib, yüksək peşəkarcılıq və hərbi ustalığı nümayiş etdiriblər.

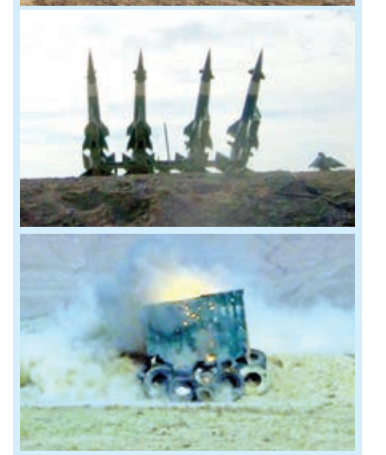
Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Hava düşmənin zərbələrinin dəf edilməsi" mövzusunda keçirilən taktiki-xüsusi təlimlərdə zenit-raket, radiotexniki və zenit-artilleriya bölmələri həyəcən sənəli ilə qaldırılıb.

Təlimin planına əsasən hücum edən bölmələrimiz şərti düşməni pilotsuz uçuş aparatları və aviasiya vasitələrinin hava hücumu ilə mübarizə aparmalı olub.

İrəliləyən bölmələrimizin havadan müdafiəsini təmin etmək məqsədilə zenit-raket, radiotexniki və quru qoşunlarının hava hücumundan müdafiə bölmələri tərəfindən müxtəlif hündürlük diapazonunda fəaliyyət göstərən şərti hava düşməninin hücumunu qarşısını almaq tapşırıqları icra edildi.

Vətən müharibəsində hərbi qənimət olaraq ələ keçirilən və təmir edilərək silahlanmaya daxil edilən MT-LB tırtıllı döyüş texnikasına qarşılıqlı 20 millimetrlilik "Zastava" zenit-artilleriya qurğuları ilə şərti düşmənin hava hücum vasitələri və yerüstü hədəfləri məhv edildi.

Aviasiya vasitələrinə qarşı döyüş işi üzrə təlimatın və atəş qaydalarının tələblərinə uyğun fəaliyyətlərin icra olunduğu taktiki-xüsusi təlimlərdə şəxsi heyətin real döyüş şəraitində düşmənin hava hücum vasitələrinə qarşı peşəkarcılıqla mübarizə aparmaq vərdişləri təkmilləşdirilərək qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olunub.

“Şuşa ili”dir

Yenidən çağılayan «Xan qızı» bulağı

Qarabağın məşhur Cavanşirlər nəslinin qızı, Qarabağ xanlığının sonuncu xanı - Mehdiqulu xanın yeganə övladı, xanlığın sonuncu varisi, sarayda “düri-yek-ta”, yəni tək inci, el arasında isə “Xan qızı” çağırılan Xurşidbanuya sonsuz hörmət və ehtiram qazandıran yalnız dərindən monalı lirik şeirləri deyil, həm də xeyirxahlığı olub. Ondan kömək istəyən, ehtiyacı olan hər kəsin olından tutmağa çalışıb. Odur ki, Xan qızının səxavəti dillərə düşüb.

El anası...

Xalqın rifahı naminə çalışan, bu yolda canından, varından keçməyə hazır olan el anası kimi ona böyük sevgi göstəriblər. Xurşidbanu Nəvəvanın Qarabağın abadlaşdırılması, Şuşanın mədəni inkişafı üçün əlinə gələni əsirgəməyib. Tədqiqatçıların yazdıqlarına görə, Xan qızı əsas diqqətini 18 kənddən, bir neçə yaylaq və zavoddan ibarət təsərrüfatı nizam salmağa, yeni qaydada idarə etməyə yönəlib, yollar çəkilməsi, körpülər salınması, məktəb binası tikilməsi üçün illik gəlirdən xüsusi fond ayırıb.

Şuşa əhalisi 1870-ci illərdə içməli suda qorluq çəkib. Hər gün içməli suyu dağlardan, Daşaltı və Xəlfəli çaylarının sahillərindəki çeşmələrdən tuluqlara doldurub, at və eşşəklərlə şəhərə daşıyıblar. Xan qızı həmyerlilərinin bu əzab-əziyyətinə son qoymaq üçün yollar axtarıb. O zaman Şuşada içməli su problemi həll etmək həm keyli vəsait, həm də böyük zəhmət tələb edirdi. Sarıbağa dağından Şuşaya su kəməri çəkdirmək əsl fədakarlıq istəyirdi. Müasirlərinin qətiyyətinə, əzmkarlığına və səxavətinə yaxşı bələd olduqları Xurşidbanu Nəvəvan

bütün çətinliklərə sinə gərrib. Su çəkilişinə 1872-ci ilin aprelində başlanılıb, 1873-cü il avqustun 18-də başa çatdırılıb. Xurşidbanu Nəvəvan yüz min manat sərf edərək yeddi kilometrlik məsafədən sıldırım qayaların döşü ilə, saxsı borularla Şuşaya su kəməri çəkdirib. Saxsı borulardan istifadə edildiyi üçün su sərin olub. Sonralar bulağın saxsı boruları tunc borular ilə əvəz edilib.

Şuşalılar üçün bayrama çevrilən gün...

Bu qeyrətli, fədakar, vətənpərvər xanım şəhər sakinlərinin yüzillik arzusunun gerçəkləşdirib. Mənbəyini Sarıbağa dağından götürən içməli suyun borular vasitəsilə Şuşaya çatdırıldığı gün şuşalılar üçün əsl bayrama çevrilib. Şəhər əhalisi Xan qızının bu xeyirxah əməlini böyük sevinc, sonsuz min-

nətdarlıq hissi ilə qarşılayıb. Bundan sonra bulaq çəkilib su anbarı, hamam, buxana tikilib və park saldırb camaatın istifadəsinə verib. Onun şərəfinə dupduru, sərin sulu çeşmə “Xan qızı” bulağı adlandırılıb. Ağ mermərlə sal daşlarla inşa edilən bulaq 8 gözəndən ibarət olub.

Xurşidbanu Nəvəvan yalnız Azərbaycan deyil, bütün Zaqafqaziya xeyirxahlığı və məsənatlığı ilə tanınıb. “Qafqaz” qəzetinin məlumatına əsasən, Şamaxıda təsis olunan “Svyataya Nina” qızlar məktəbinə Xurşidbanu min manat yardım edib.

Xan qızının Bakıdan Şix kəndinə daş yol çəkdirməsi haqda isə həyat yoldaşı Xasay bəy Usmiyev vasitəsilə onunla Bakıda tanış olan məşhur fransız yazıçısı Aleksandr Düma “Qafqaz səyahət” adlı kitabında məlumat verib.

Onun Araz çayından Mil düzünə su çəkmək təşəbbüsünü irəli sürdüyü də deyilənir.

Xurşidbanu Nəvəvan 1897-ci il oktyabrın 1-də altmış beş yaşında dünyadan köçüb. Onu istedadlı şair və rəssam, xeyriyyəçi kimi hər zaman ehtiramla xatırlayıblar. “Xan qızı” bulağının suyundan içənlər ona rəhmət oxuyublar. O vaxtdakı ki Şuşa əsl sakinlərinin idi. Bura yalnız doğma Azərbaycanın müxtəlif yerlərindən deyil, eyni zamanda dünyanın fərqli ölkələrindən qonaqlar gəlirdi. Onlar dünyanın ən səhrəngiz şəhərlərindən biri olan Şuşa şəhərində heyvan olurdular.

1990-cı illərdə erməni qəsbkarları qədim Azərbaycan torpaqlarında ərazi iddiaları adı ilə terrorlar, soyqırımı həyata keçirdilər. 1992-ci il mayın 8-də Şuşa işğal olundu. Ermənistan silahlı qüvvələri ələ keçirdikləri digər Azərbaycan əraziləri kimi burada da bütün insani duyğuları heçə sayaraq vət-

şilik törətdilər. Nəticədə bu qədim şəhərdəki mədəni, dini abidələr, yaşayış binaları dağıntılara məruz qaldı. Azərbaycanın şair qızı, bütün həyatı boyu xeyirxah işlər görmüş Xurşidbanu Nəvəvanın şəhərin ən gözəl binalarından biri hesab olunan evini, məqbərəsini də dağıtdılar.

Təvəzükər ermənilər işğal müddətində Qarabağın bütün gözəlliklərini soldurdular. “Xan qızı” bulağını da qurtuldular.

2020-ci ildə 44 gün davam edən Vətən müharibəsi Ermənistan silahlı qüvvələrinin məğlubiyyəti ilə nəticələndi. Müzəffər Azərbaycan Ordusu düşmənlərimizi torpaqlarımızdan qovaraq işğala son qoydu. Artıq otuz ilə yaxın həsrətini çəkdiyimiz Qarabağda tikinti-quruculuq işləri davam etdirilir. “Xan qızı” bulağı da bərpa olunub.

Ötən il mayın 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, qızları Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva Şuşada “Xan qızı” bulağında oldular. Dövlət başçısı İlham Əliyev dedi: “Xan qızı Nəvəvan” bulağının bərpa edəcəyik. Keçən dəfə yanvar ayında Şuşada olarkən demişdim ki, Nəvəvan bulağını bərpa edəcəyik. Yəni də bulaq Şuşa sakinlərinin, qonaqların sərəncamına verilecekdir. Mənfur düşmənlər bu bulağı qurmuşdu, bütün bulaqları qurmuşdu. Bu da onu göstərir ki, Şuşa həmişə ermənilər üçün yad şəhər olub. İndi isə Şuşa dirçəlib və Şuşanın rəmzlərindən biri olan “Xan qızı” bulağı bərpa ediləcək. Bu gün bu bulaqdan su içmişəm”.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ər-

doğan, birinci xanım Əminə Ərdəğan iyunun 15-də Şuşada olarkən “Xan qızı” bulağına da baş çəkdi. Türkiyə Prezidentinə “Xan qızı” bulağı haqqında məlumat verildi. Diqqətə çatdırıldı ki, Şuşa işğaldan azad olunduqdan qısa müddət sonra istifadəyə verilən “Xan qızı” bulağı şəhərin məşhur məkanlarından biridir. Nəvəvan vaxtilə şəhərə çəkirdiyi su xətti “Xan qızı” bulağı adı ilə məşhur idi. Ermənistanın işğalı altında olduğu müddətdə suyu quruyan bulaq yenə də sakinlərin və şəhərin qonaqlarının istifadəsindədir.

Görülən işlər heç bir şübhə yerli qoymur ki, Şuşanın növrəği hələ qabaqdadır. Çox keçməyəcək ki, yenə bura dünyanın hər yerindən qonaqlar gələcək. Bu gözəl yerləri dolaşsın, “Xan qızı” bulağından su içsənlər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
“Azərbaycan”

Şuşanın xilas - dünya hərbi tarixinin şah əsəri

“Şuşa ili” isə bu qədim Azərbaycan şəhərinin mədəni irsini dünyaya yenidən tanıtdıracaq

Əvvəlki 1-ci səh.

Şuşa Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan olunub. Dövlət başçısı 2022-ci il “Şuşa ili” elan etdi. Prezidentin 2022-ci il “Şuşa ili” elan edilməsi haqqında sərəncamında qeyd olunduğu kimi, Ermənistanın kapitulyasiyasına yol açan Şuşa qalibyyəti xalqımızın qəhrəmanlıq ruhunun təntənəsinə çevrilərək tariximizə Zəfər Günü kimi həkk olundu.

Bu gün Xarıbülbülün vətəni Şuşa Azərbaycanın həm mədəniyyət, həm də siyasi və hərbi tribunasıdır. Azərbaycan dövlətinin ən ciddi bəyanatları, sülh təklifləri bir çox hallarda işğaldan azad edilmiş ərazilərdən, o cümlədən Şuşadan səsləndirilir. Yeni il ərəfəsində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Hadrut qəsəbəsində və Şuşa şəhərindəki çıxışları da təsdiq edir ki, artıq bütün işğaldan azad edilmiş ərazilərin müdafiəsi,

qorunması və inkişafı ən yüksək səviyyədə təşkil olunur. Bu torpağın bir zərəsi belə düşməne verilməyəcək, əksinə, düşməni inandıracaq, daha çox itirəcək. Biz artıq fərqli bir xalq və fərqli bir dövlətlik. Gücümüzü birlik, müasir dünyada yerimizi aydın görürük.

Hadrutda dövlət başçısı ordu quruculuğu istiqamətində işlərin davam edəcəyini, yeni hərbi hissələrin və qoşun növlərinin yaradılacağını, ordunun ən müasir silahlarla təchiz olunacağını, 20 ildən artıq ordu qulluq edən hərbiçilərə mənзилirlər verəcəyini dedi. Beləliklə, Azərbaycan ordu quruculuğunda dünyanın ən müasir standartlarını tətbiq edir, peşəkərliliyin səviyyəsinin artması üçün ciddi addımlar atır.

İşğalçı Ermənistan ordusu 30 il ərzində torpaqlarımızda güclü istehkamlar və bir neçə xətəndən ibarət müdafiə sədləri qurmuşdu, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsinin təbii relyefində ən əlveriş-

li döyüş mövqeləri onların əlində idi. Lakin ayaqda dayanmaq bacarmadılar, torpaq da onların düşməninə çevrildi və 44 günün içində məlum oldu ki, “döyüşən, cəsur, mərd” erməni ordusu başdan ayağa fərarilərdən ibarət imiş.

Ermənilər bar-bar bağırırdılar ki, Azərbaycana bütün dünya kömək edir, oraya avarsız olaraq erməni silahları və mızduqları qatırlar. Erməni KİV-i məğlubiyətlərini gizlətmək, Ermənistan ordusunun döyüş qabiliyyətini saxlamaq üçün belə xəbərləri tirajlayırdılar.

Nəyə “qədir” olduqlarını birca həftəyə anlayan ermənilər yenə haray qoparıb dünyanı köməyə çağırırdılar, Rusiyani, Avropanı Türkiyə ilə müharibəyə sürükləmək üçün var gücləri ilə çalışırdılar. Amma taktikaları dəyişmədi, elə 100 il əvvəlki kimi sızlayıb ağıladılar ki, məzlum, zavallı xalq məhv ediləcək, yer üzündən silinəcək. Erməni millətçiləri anla-

madılar ki, dünya dəyişib və artıq sızlayıb ağlamaqla xalq qazanmaq mümkün deyil. Anladılar ki, heç də ağıllı və müdrik deyillər. Onlar işğal altındakı torpaqlarımızda şəllənəndə Azərbaycan Prezidenti ilə helledici döyüşlər hazırlayırdı. Ordumuz yüksək hərbi hazırlıqlardan keçir, müasir dünya təcrübəsinə, NATO standartlarına mükəmməl yiyələnirdi.

Sonuncu müharibədə ermənilər bizim sovetlərdən qalma hər kəhnə “Kukuriznik”i vuranda toy-bayram edirdilər ki, Azərbaycanın qırıcı təyyarələrinin axırına çıxdılar. Amma vətənlər Azərbaycanın bahalı döyüş təyyarələri yox, Nuh ayyamından qalma “Kukuriznik”lərdir. Darmadağın edilən işğalçı dövlətin hava hücumundan müdafiə sistemləridir!

Ermənilər İrəvandan daşdıqları “südəmərlər”i Qarabağda boşuna güdəzə verəndə bizim gənclər yüksək döyüş hazırlığı keçmişdilər və hətta əliyalın, qorxmadan

düşmənin üstünə şığırdılar. Ermənilər vahiməyə düşüb qaçdı, bizim igidlərimiz yaralı-yaralı düşmənin üstünə atıldılar. Vahiməyə düşüb Qarabağdan qaçan minlərlə erməni Azərbaycan ordusunun rəşadətindən qorxu içində danışırdı. Özlərinə haqq qazandıran erməni fərariləri əsgərlərimizin yaralı-yaralı döyüşə atılmasını deyirdilər. Şuşa ermənilərin özləri haqqında uydurduqları bütün yalanları birləşdirib dəfn etdi. Xüsusi təyinatlılarımız əliyalın sıldırım qayalarla qalxaraq Şuşaya girdilər. Kiçik qruplarla düşmənin içinə sızıb, başər tarixində heç kimə heç vaxt belli olmayan yeni döyüş apardılar. Dünyanın heç yerində heç zaman xüsusi təyinatlılar şəhər döyüşlərində onu geri almaq üçün istifadə edilmişdilər. Çünki hər ev bir qala kimi asanlıqla kamondoslara qırılmaq üçün istifadə edilə bilərdi. Şuşada isə belə qalalar bir deyildi, iki deyildi. Şuşa əməliyyatı

Azərbaycan komandanlığının cəsarətlə tətbiq etdiyi ağılaşmaz yenilikdir.

Bu ağır döyüş günlərində Prezident İlham Əliyev Ali Baş Komandan kimi hərbi və informasiya döyüşlərinin ön cərgəsində idi. Prezidentimiz fəxrle qeyd edir ki, Şuşa əməliyyatı artıq dastana çevrilib. Dünyanın ən məşhur hərbi məktəblərində bu döyüşlər müzakirə edilir, təhlillər aparılır və bir çoxları, xüsusilə Şuşada olmuş insanları təəccüblənirlər ki, Azərbaycanın qəhrəman övladları yüngül silahlarla qayalara dırmaşaraq Qarabağın müdafiə paytaxtımız, Qarabağın tacı olan Şuşanı işğalçılardan necə azad etdilər.

Dövlət başçısı yeni ilə bir neçə gün qalmış Hadrutdan və Şuşadan çıxış etməklə işğalçı dövlətə bəyanat verdi ki, əgər onlar yenidən təhlükə mənbəyi olmağa cəhd edərsə, aqibətləri ikinci Qarabağ müharibəsindən daha acınacaqlı olacaq.

Bu gün Azərbaycanın ən uca hərbi, siyasi və mədəni tribunası Cıdır düzdür. Buradan Azərbaycan Prezidentinin dediyi hər bir ifadə, hər bir fikir bütün dünya tərəfindən diqqətlə izlənilir. Xalq-iqtidar birliyinə nadir nümunəsinə nail olan Azərbaycan xalqı Qarabağı azad etməklə bir daha bu torpaqların Azərbaycan üçün nə qədər müqəddəs olduğunu təsdiq etdi. Dövlət başçısı 60 illik yubileyini Hadrut və Şuşaya səfər etməklə bir daha xalq-iqtidar birliyinə sədəqətini qoruduğunu bildirdi. Xalqın dəstəyinə arxalanan Prezident belə deyir: “2003-cü ildən - Prezident vəzifəsinə ilk dəfə seçildən bugünə qədər xalqın dəstəyini hiss edirik. Bu dəstək mənə güc verir. Bu dəstək iradəmi möhkəmləndirir. Bu dəstək nəticəsində biz hamımız - bütün Azərbaycan xalqı böyük tarixi uğurlara imza atmışıq”.

Bahadır İMANQULİYEV,
“Azərbaycan”

Nic qəsəbəsində Milad bayramı qeyd edilib

Dünyanın pravoslav xristianları tərəfindən qeyd edilən İsa Peyğəmbərin mövludu günü - Milad bayramı münasibətilə yanvarın 7-də Qəbələ rayonunun Nic qəsəbəsində yerləşən "Cotari" alban kilsəsində bayram mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Alban-udi icmasının rəhbəri Robert Mobili, kilsənin keşişi Rafik Danakari və icmanın üzvləri çıxış edərək, Milad bayramının mahiyyətindən, tolerantlıq diyarı olan Azərbaycanda dini ayinlərin icrası üçün yaradılan şəraitdən danışıblar. Çıxış edənlər Nic qəsəbəsinə göstərdikləri diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildirib, bayram münasibətilə təbriklər səsləndiriblər. Qeyd olunub ki, müsəlmanların və xristianların məhriban şəkildə birgə yaşadığı Nic qəsəbəsi tolerantlığın kiçik modeli hesab edilir.

Tədbirdə çıxış edən udlər rayonda onlara qarşı heç bir ayrı-seçkililiyin olmadığını vurğulayıblar. Bildirilib ki, Nic qəsəbəsində 3 kilsə və 2 məscid var. "Cotari" alban kilsəsində və Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə fond tərəfindən "Müqəddəs Məryəm Ana" (Bulun) məbədinə 2020-ci ildə aparılan təmir-bərpa işləri ölkədə tolerantlıq mühitinin olduğuna gözəl nümunədir.

Bayram günləri İsmayılıya gələn turistlərin sayında artım olmuşdur

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı ilə əlaqədar İsmayılı rayonuna gələn turistlərin sayında artım qeydə alınıb.

İsmayılı Turizm İnformasiya Mərkəzindən verilən məlumatda bildirilib ki, bayram günlərində qış mövsümündə işləyən istirahət mərkəzləri və hotellər tamamilə dolub. İstər yerli, istərsə də əcnəbi turistlərin marağını ən çox İsmayılının füsunkar təbiəti, Şahdağ Milli Parkı, Lahıc qəsəbəsi və rusların məskunlaşdığı İvanovka kəndi cəlb edir.

Koronavirus pandemiyası və bununla əlaqədar tətbiq edilən məhdudiyətlər şəraitində gələn turistlərin sayında əvvəlki dövrə nisbətən azalma olsa da, bayram günlərində ciddi artım müşahidə edilib.

Məqsəd daxili bazarı yerli məhsullarla təmin etməkdir

Mələumdür ki, aqrar sektorun inkişafı ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu sektor əhatə dairəsinə və orada çalışan insanların sayına görə birinci yerdədir. Ən əsası isə kənd təsərrüfatı ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təminatçısıdır.

Hazırda dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının qiyməti sürətlə artır. Bu üzdən idxalı azaltmaq önəmli məsələyə çevrilib. Ona görə ki, idxal məhsullarının qiyməti yerli məhsullara nisbətən yüksək olur. Səbəb daşınma və gömrük xərclərinin, həmçinin məhsulun yerində satış qiymətinin baha olmasıdır. Məsələn, indi dünyada buğdanın qiymətinin sürətlə artması müşahidə edilir. Son üç ildə bu məhsulun qiyməti 30-50 faizə qədər yüksəlib.

Bütün bu səbəblərdən Azərbaycanda son illər aqrar sektorun inkişafı istiqamətində çox iş görülmüşdür. Fermerlərə işlətdikləri yanacaq və gübrəyə görə dövlət tərəfindən subsidiya ödənilir. Bundan başqa, kənd təsərrüfatında çalışan sahibkarlara güzəştli şərtlərlə texnika, damazlıq heyvan və bitki tingləri satılır. Dövlət başçısının ölkəmizdəki ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələri ilə bağlı

hallarda qeyri-neft məhsullarının ixracında pomidor satışının birinci yerdə olması aqrar sektorda qazanılan uğur kimi dəyərləndirilməlidir.

Ötən ilin yanvar-noyabr aylarında kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətləri dəyəri 8 milyard 612,1 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 4 milyard 232,6 milyon manatı heyvandarlıq, 4 milyard 379,5 milyon manatı isə bitkilik məhsullarının payına düşmüşdür. Beləliklə, 2020-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ötən ildə kənd təsərrüfatının istehsalı 3,8, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 2,8, bitkilik məhsulları üzrə isə 4,8 faiz artmışdır.

Dövlət tərəfindən aqrar sektora verilən dəstək ixracda da özünü göstərir. Kənd təsərrüfatında istehsal edilən bir çox məhsul yerli tələbatı ödəməklə yanaşı, xarici bazar da çıxarılır. Dövlət Statistika Komitəsinin ötən ilin yanvar-oktyabr ayları üzrə verdiyi məlumata görə, ölkədən ixrac edilən məhsullarda meyvə və tərəvəzlər, pambıq lifi və ipiyi, şəkər, bitki yağları, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin payı artmışdır. Bir çox

ilin eyni vaxtına nisbətən sahələrdən daha çox kartof, tərəvəz, bostan məhsulları, meyvə və giləmeyvə, üzüm, yaşıl çay yarpağı, şəkər çuğunduru, pambıq, günəbaxan və bütün yığılımıdır.

Ötən ilin yanvar-noyabr aylarında bitkilikdə olduğu kimi, heyvandarlıqda da məhsul istehsalının artımı müşahidə edilmişdir. Həmin dövrdə quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə ət istehsalı 3,2, süd istehsalı 1,4, yun istehsalı 0,1, yumurta istehsalı isə 3,5 faiz artmışdır. Bu sahədə ən yüksək artım isə 11,4 faizlə barama istehsalında müşahidə edilmişdir.

Kənd təsərrüfatında 2022-ci ilin məhsulunun bünövrəsi qoyulur. Bu məqsəddə təmiz hərəkət şüuru daxil olmaqla ötən ilin payızlıq əkinləri üçün 1021,1 min hektar sahədə şum qaldırılmışdır. Cari ilin məhsul üçün 859,1 min hektar sahədə dən üçün payızlıqlar səpəlmişdir. Bunun 509,1 min hektarını buğda, 349,8 min hektarını arpa və 0,2 min hektarını çovdar təşkil edir.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Ağdamda 18,2 min hektarda dənlik və yaşıl yem üçün səpin aparılıb

Ağdam rayonunun təsərrüfatlarında səpin işləri davam etdirilib. Rayon statistika idarəsindən bildirilib ki, bu gündək rayon üzrə 21 min 603 hektar sahədə payızlıq şum qaldırılıb.

18 min 246 hektar sahədə dənlik və yaşıl yem üçün payızlıq toxumlar səpilib ki, bunun da 14 min 914 hektarını dənlik üçün buğda, 2134 hektarını dənlik üçün arpa, 1198 hektarını xəsil təşkil edib.

Xatırladaq ki, Ağdam taxılçılığı ötən il 11 min 95 hektar taxıl sahəsindən 44 min 559 ton məhsul biçiblər. Hər hektarın orta məhsuldarlığı 40,2 sentner olub.

"Zaqatala AGRO Industry" MMC-nin emal məntəqəsində ötən il 671 ton quru tütün istehsal edilib

Yaponiyanın "Tet International Development" şirkətinin tömə müəssisəsi olan "Zaqatala AGRO Industry" MMC-nin tütünqurutma məntəqəsində 2021-ci ildə 671 ton quru tütün istehsal edilib. Rusiya şirkətləri ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən ötən ilin sonunadək bu ölkənin bazarlarına 187 ton quru tütün ixrac olunub və proses cari ildə də davam etdiriləcək. Bu barədə "Zaqatala AGRO Industry" MMC-dən məlumat verilib.

Qeyd edək ki, "Tet International Development" şirkəti Azərbaycanda 3 ildir ki, fəaliyyət göstərir. Əsasən kənd təsərrüfatı sahəsinə sərmayələr qoyan şirkət ölkəmizdə tütünçülüyün inkişafı ilə bağlı bir sıra layihələr həyata keçirir. Hazırda Azərbaycanda şirkətin 4 tütünqurutma müəssisəsi işləyir. Bu müəssisələr Oğuz, Tovuz, Şəki və Zaqatala rayonlarında yerləşir. Şirkətin tömə müəssisəsi olan "Zaqatala AGRO Industry" MMC-nin tütünqurutma məntəqəsi bu müəssisələr arasında ən böyükdür.

Şirkət tərəfindən Zaqatala rayonunda emal müəssisəsinin tikintisinə 2021-ci ilin yanvarında başlanılıb və iyulda istifadəyə verilib. Məntəqədə 120 tütünqurutma kamerası quraşdırılıb. Tütün istehsalı ilə bağlı ötən il Zaqatala, Qax və Şəki rayonlarında 54 fermerlə müqavilə bağlanılıb, onlara şitil yetişdirmək üçün pulsuz toxum verilib. Eyni zamanda fermerləri tütün şitilləri ilə təmin etmək üçün məntəqənin özündə 48 ədəd istixana quraşdırılıb.

Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdən verilən məlumata görə, ötən il müəssisə tərəfindən Zaqatala rayonunda 300 hektar, Qaxda 365 hektar, Şəkiddə 35 hektar olmaqla, ümumilikdə, 700 hektar sahədə "Virciniya botaniki" növü tütün ekilib. Mövsüm ərzində emal məntəqəsinə istehsalçılardan 5 min 388 tonadək yaşıl tütün kütləsi daxil olub.

2022-ci ildə "Zaqatala AGRO Industry" MMC tərəfindən Zaqatala və Qax rayonlarında 600 hektaradək sahədə "Virciniya botaniki" növü tütün ekilməsi proqnozlaşdırılıb.

Taxıl sahələrində zərərvericilərə qarşı mübarizə tədbirləri görülür

Bölgələrdə taxıl sahələrinin əsas fitosanitar müşahidə və mübarizə tədbirlərinə başlanılıb. Biləsuvar da Bitki Mühafizə Mərkəzinin mütəxəssisləri tərəfindən bu il 10 min hektardan artıq sahədə gəmiricilərə və çəyirtkəkilərə qarşı mübarizə tədbirlərinin aparılması proqnozlaşdırılıb.

Hər il Biləsuvar rayonunda 30 min hektardan çox sahədə dənli bitkilər ekilir. Bu il də fermerlər payızlıq əkin olaraq 20 min hektar buğda, 14 min hektara yaxın arpa bitkisinin ekini həyata keçiriblər. Erken səpin aparılan sahələrdə artıq 100 faiz çıxış əldə olunub.

Hazırda respublika Bitki Mühafizə Mərkəzinin yerli mütəxəssisləri tərəfindən taxıl sahələrinin əsas zərərvericilərindən olan siçanabənzer gəmiricilərə və taxıl böcəyinə qarşı fitosanitar müşahidələr və mübarizə tədbirləri ilə bağlı monitorinqlər başlanılıb. Mütəxəssislər tərəfindən ümumilikdə ötən ilin büdcə vəsaiti hesabına 15 min hektardan artıq sahədə siçanabənzer gəmiricilərə, 1450 hektar sahədə isə çəyirtkəkilərə qarşı müşahidə və mübarizə tədbirləri aparılıb. Biləsuvar Bitki Mühafizə Mərkəzinin rəhbəri Yusif Vəliyev bildirib ki, mərkəzin mütəxəssisləri sahələrdə siçanabənzer gəmiricilərə qarşı müşahidə və mübarizə işinin təşkilində fəal iştirak edirlər. Dövlət tərəfindən tələz çiləyicilər, yeni texnikalar verilib: "Həzrət həmin sahələrdə demək olar ki, müntəzəm aparılan yoxlamaların nəticəsində siçanabənzer gəmiricilər yoxdur. Gəmiricilər olarsa, biz yeni texnikalarla həmin sahələrdə dərmanlama işləri aparacağıq".

Mütəxəssislərin sözlərinə görə, taxıl əkinindən sonra havanın isti və quraq olması gəmiricilərin sayını artırır. Rayonun taxıl sahələrinin əksəriyyəti suvarılan ərazilərdə yerləşdiyindən bu hallara kütləvi rast gəlinir.

Aqronom Mirzəxan İbayev deyib: "Aparığımız müşahidələr zamanı gəmiricilərin sayı çox olarsa, dərhal həmin ərazilərdə dərmanlama işləri aparılır. Bunun üçün biz fermerlərə tövsiyələr verir, onları dərmanla təmin edirik. Sink-fosfidən çox istifadə etmiş, siçanabənzer gəmiricilərdə istifadə olunur. Bu il yene də anbarda dərmanlarımız var, idarəmiz təfindən lazım olan bütün dərmanlarla təmin olunuruq".

Qeyd edək ki, 2022-ci ilin yanvar-fevral aylarında 4 min hektardan artıq sahədə siçanabənzer gəmiricilərə, 6 min hektar sahədə isə çəyirtkəkilərə qarşı müşahidə və mübarizə tədbirlərinin görülcəyi proqnozlaşdırılıb.

Xəbərlər AZƏRTAC-ın materialları əsasında hazırlanmışdır

Bağların qış yuxusu, bağbanın qayğıları

Bağlar qış yuxusuna gedib dincini alır. Amma bağbanlar çalışır, gələn ilin bəhəri üçün öndən-ayaqdan gedirlər. Əgər bol ruzi istəyirsinizsə, meyvə dərindən sonra yenə bağa qayıtmalı, alın təri axıtmalısınız, yaza qədər torpaqdan əl götürməli deyilsən.

Bağların qış yuxusu aqronomların dili ilə desək, bitkilərin nisbi sükunət dövrüdür. Meyvə ağacları təbiətin ağ yorğanına bürünüb, bərkən sən də nəfəsinə dərsən, bir qədər dincələsən. Qar dize çıxanda bağda işləmək çətinləşir. Amma indi ölkəmizin əksər bölgələrində havalar mülayim keçdiyindən qışa hazırlıqla bağlı tədbirlər - meyvə ağaclarının budanması, diblərinin bellenib yumşaldılması, gübrələrin və dondurma suyunun verilməsi, yeni bağların salınması davam edir.

Bağdan xəbərsiz fermerlər bilmirlər ki, məhsuldarlığı həmişə düzgün elmi əsaslarla aparılan qulluqdan asılıdır. Fermer S.İmanov:

"Əgər məhsul almamınsansa, bağın meyvə gətirməyib, kimsədən gileylənməli deyilsən. Get otur, papağını qoy qabağına fikirləş ki, nədə və nə zaman səhv buraxmışsan. 3 il idi ki, 1970-ci illərdən qalma alma bağından xeyir götürə bilmirdim. Hər il ziyanla başa vururdum, meyvəni alan olmurdu, satmaq da çətin idi. Götür-qoy edəndə anladım ki, 50-60 yaşlı bağdan bəhər gözlemək qoca inəkəndən bala almağa cəhd etmək kimi faydasız meşgəliyyətdir. Bağdakı meyvə ağaclarının hamısını çıxardım. Artıq ikinci ildir ki, qilas bağı salıb ona qulluq edirik. Əziyyəti də coxdur, xərxi də, amma bu ildən azacıq da olsa bəhərə düşəcək. Çox oxumasən, öyrənməsən, özünü bilikli bağbanla məsləhətləşməsən irlə gedə bilməzsən. Əvvəl belə idi ki, nə əksəydik bitirdi. Üstəlik, satmaq da olurdu, becərmək də asan idi. Rusiya bazarına da bizdən başqa heç kim gire bilməzdi. Bir ilin qazancına özünə ev tikən, ma-

şın alan olurdu. Amma indi xeyli tər tökməlisən ki, əziyyətinin faydasını görə biləsən".

Fermer Ramil Həsənov da balaca bir meyvə bağı salıb. 5 ildir ki, ona övladına baxan kimi baxır: "Bilirsinizmi, yeri gələndə meyvə bağı övladdan da çox əziyyət tələb edir. Uşağ xəstələndə üz-gözüne baxırsan, başa düşürsən ki, canı ağrıyır, azarlıdır. Amma bağı elə deyil. Dili-ağı yoxdur ki, sənə dərdini desin. Gərək özün duyasan, ağacın lərdəməyi bacarasan. Bağ salın adam bilməlidir ki, builki bağbanın tumurcuqları keçən ilin payızında formalaşır. Əgər sən ağacın fosfora və kaliuma olan ehtiyacını ödəmək üçün vaxtında kompleks gübrələri verməmişsən, bol ruzini ağlına belə gətirmə. Amma gübrəni verməklə də iş bitmir. Onu düzgün vermək üçün bilməlisən ki, ağacın əsas sorucu kökləri gövdədən 80-90 santimetrlik radiusu boyu qazılmış arxlara tökülürək üstləri örtülməlidir. Bundan başqa, nöqtə-

vari və sair gübrələmə üsulları da mövcuddur".

İkinci Qarabağ müharibəsində 44 gün döyüşən Rəşid Hacıyev deyir ki, müharibədən sonra əl bir il bağa yatmadı: "İndi baxmağa məcburam, gedirəm qulluq edirəm. Amma görürəm ki, bağ mənə bir az yad kimidir. Ötən il bəhər meyvə də vermədi. Sən demə, toxumdan alınan tinglər bir il bəhər verir, o biri il yox".

Həqiqətən də, bu gün bağçılıqda dədə-baba üsulları yetərli olmaqdan daha çox ziyandır. Yerli mütəxəssislər belə hesab edirlər ki, tinglərin düzgün seçilmədiyi halda bir çox meyvə ağaclarının bəhər verməsi davamlı olmur. Yeni salınan bağlar üçün toxumdan alınan tinglərə bəhtiyən üstünlük vermək olmaz. Bunun üçün müasir qışaboylu, klon cəlaqlıqlara peyvənd edilmiş tinglərə üstünlük verilməlidir. Bu ağaclar hər il bəhərə düşür, yığcam çəltirə və 3-4 metrlik boya malik olur.

Bağ becərmək ildən-ile çətinləşir və qiymətlər də sürətlə artır. Bu, büt-

tün dünyada belədir. Çünki indiki bağlara qulluq üçün yeni damcı suvarma sistemləri, daha bahalı və keyfiyyətli toxumlar tələb olunur. Bağ qulluq zamanı aparılan əməliyyatların sayı artır. Dərmanların qiymətləri və fəhlələrə verilən maaşlar da artdırmaqdadır. Məsələn, yeni, intensiv bir hektar alma bağının salınıb bəhərə düşməsi üçün 3-4 il və 25 min manat lazımdır.

Dünyanın ən ciddi problemlərindən biri su ilə bağlıdır. Məsələn, kəçən il dağlara düşən qar o qədər az oldu ki, fermerlərin əksəriyyəti bütün mövsüm boyu sudan korluq çəkdi. Belə olanda ağaclar yətinəcə su içə bilmir, boy atmır, ciliz qalır, bəhər də verə bilmirlər. Fermerlərin gözü dağların zirvəsindəki qardadır. Bu il sevinirlər ki, heç olmasa yuxarılarda 30 santimetrə qədər düşüb. Qarşından gələn il ötən ildən ağır olmayacaq.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Dairədəki əyləncə

Akrobatların, əhlişəkilmiş heyvanların, kəndirbazların, sehbazların, musiqiçilərin nümayişi ilə hazırlanan şouların nümayişi etdirildiyi məkən əsasən sirklərdir. Sirk sözü latın dilində (Circus) dairə mənalarını verir. Təsadüfi deyil ki, sirk məkənləri da məhz dairəvi formada tikilir.

Tarixi mənbələr sirk qədim Romada yarandığını bildirir. Lakin qədim Roma dövründə keçirilən at və araba yarışlarını, qadiator döyüşlərini və təlim keçmiş heyvanlarla hazırlanan nümayişləri indiki sirk tamaşaları ilə eyniləşdirmək olmaz. Dünyada belə tədbirlərin keçirildiyi ən erkən yer isə Roma şəhərindəki "Circus Maximus"dur.

Sirk İngiltərədə keçmiş süvari zabiti, "sirk atası" sayılan Filip Astli tərəfindən yaradılıb. 1768-ci ildə ordundan tərxis olunduqdan sonra Londonda yaşamağa başlayan Astli Vestminster körpüsü yaxınlığında atçılıq məktəbi açdı. O, səhərlər atçılıq məhərrəti barədə dərslər deyib, gündüzdən sonra isə atçılıq şücaətlərini göstərib. Məktəbdə dairəvi arena olub. Buna görə də tamaşa yeri dairə (circle), ümumi məkən isə sirk (circus) adlandırılıb. O, iki mövsüm keçirilən tamaşalarla şöhrət qazanmağa və varlanmağa başlayıb. Daha sonra isə tamaşalara yenilik gətirmək üçün başqa atçılar, musiqiçilər, kəndirbazlar, iplə rəqə edənləri cəlb

edib. Beləliklə də, müasir sirk ilk ənənəli formalaşmağa başlayıb.

Astlinin fikrinə, yaratdığı yeni tamaşaların auditoriyası genişlənməli və başqa dövrlərə, xalqlara da tanınmalı idi. Bu məqsədlə Astli yaz və yay aylarında şoularını göstərmək üçün xarici səfərlərə çıxmağa başladı. Tamaşaların təşkili nəzərdə tutulan ölkələrdə isə taxta amfiteatrların tikilməsi vacib idi. İlk belə yer 1773-cü ildə İrlandiyanın paytaxtı Dublin şəhərində tikilmişdi. Lakin taxta sirkler tez alışıb yandıqından məqsəduyğun hesab edilmədi və onun yerinə yağına davamlı materiallardan tamaşalar üçün uyğun məkənlərin inşasına başlanıldı.

1782-ci ildə qədr Astli dünyada bənzərsiz sirk tamaşalarını təqdim edən yeganə şəxs idi. Həmin ərafədə

onun komandasında işləyən Çarlz Hughsen məhni müəllifi, pantomim aktyoru Çarlz Dibdin ilə birlikdə Londonda atçılıq məktəbi və kral sirkini açdı. Bununla da sirklərin sayı artmağa başladı.

Sirk tamaşaları XIX əsrdən etibarən ABŞ-da da geniş yayıldı. Hətta burada təşkil olunan tamaşaların məzmununa yenilik də gətirildi. Məsələn, Purdi Braun adlı sirk təşkilatçısının sirk proqramlarına fil cəlb etməsi belə tamaşaların göstərilməsində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Bu, sonralar sirk tamaşalarına digər heyvanların da cəlb edilməsinə səbəb oldu. Purdi Braun həmçinin ABŞ-da taxta konstruksiyalı sirk məkənlərini kətan çadırlarla əvəz edən ilk şəxsdir. Beləliklə, onun sayəsində Amerikada sirklərin yeni formaları, o cümlədən səyyar çadırlarda heyvanlarla göstərilən şoular meydana çıxdı. Təkmilləşmiş komandalara təşkil edilən sirk tamaşalarına insanlar böyük maraq göstərirdilər.

Hazırkı sirk tamaşaları Astlindən bəri çox dəyişib. Pantomimin, müasir avadanlıqların və ən əsası, peşəkar ssenarilərin əsasında ərsəyə gətirilən əyləncəli çıxışlar üçün böyük zəhmət ortaya qoyulub. İnsanların daim artan marağı isə dünyanın hər yerində peşəkar sirklərin yaradılmasına səbəb olub. Azərbaycanada isə əsasən 1945-ci ildə qoyulan, hazırda da fəaliyyətini davam etdirən Bakı Dövlət Sirk Truppası ilə tamaşalara bənzərsiz çıxışlar təqdim edir.

Canlı yayımların ilki

Televiziya, radio və internetdə ən populyar efr formatlarından olan canlı yayımlar daim təkmilləşdirilir. Çünki adətən insanlar canlı baş verən ünsiyyəti təbii qəbul edir, ssenaridən kənar olduğu üçün üstün tuturlar.

Mütemadi televiziya yayımları meydana çıxdığı zaman, yeni 1936-cı ildən verilişlər canlı təqdim olunurdu. Kaset, lent kimi icadlar hələ mövcud olmadığından verəcək proqramlar studiyadan birbaşa olaraq efirə gedirdi. İlk vaxtlar əsasən konsertlərə, musiqili verilişlərə daha çox üstünlük verildi. Eyni fikirləri radio barədə də söyləmək mümkündür.

İnternet üzərindən isə tarixdə ilk dəfə canlı yayım 1993-cü il iyunun 24-də olub. Bu zaman Kaliforniyadakı "Tire Damage" adlı qrupun konsertinin yayımlanması internetdə canlı təqdim olunan ilk nümunə idi.

ABŞ-də "RealNetworks" şirkəti isə 1995-ci ildə ilk dəfə internet üzərindən idman yarışının canlı yayımını həyata keçirdi. Bu yarış "New York Yankees" və "Seattle Mariners" komandaları arasında keçirilən beysbol oyununu idi.

İnternet üzərindən daha təkmil canlı yayım ilk dəfə 1999-cu ildə Corc Vaşinqton Universitetində baş tutub. Programın formatı debatdan ibarət olub və iştirakçılar söhbətə daxil olan onlayn istifadəçilərinin suallarını cavablandırır, bir sıra məsələləri müzakirə ediblər.

Canlı yayımın kütləviləşməsi isə 2010-cu ildən sonra sosial şəbəkələrin hesabına baş verib. "Yutub" platformasında yaradılan canlı yayıma çıxmaq imkanları belə yayımların artmasına səbəb olub. İlk vaxtlarda geniş marağa səbəb olsa da, sonralar bu sosial şəbəkə ixtisaslaşmış canlı yayım platformasına çevrilməyə başladı.

Bununla belə sonrakı illərdə digər sosial şəbəkələr də öz imkanlarına canlı yayım funksiyalarını əlavə edərək istifadəçilərin ixtiyarına veriblər. Hazırda bir çox media qurumları, televiziya sosial şəbəkələr vasitəsilə canlı yayımlar həyata keçirirlər. Bu yayımların üstünlüyü ondadır ki, bütün dünya üzrə milyonlarla insan anında informasiyalar alır.

Nağdsız ödəniş ideyası

Texnoloji inkişaf maliyyə əməliyyatlarında istifadə olunan plastik bank kartlarının meydana çıxmasına səbəb olub. Bank kartları bütün pul formalarının əhəmiyyətli dərəcədə istifadə kimi üstünlüklər təklif edir: onlar kiçik ölçülüdür, asanlıqla daşıma bilər, təhlükəsizdir və özlüyündə heç bir maddi dəyəri yoxdur. Sadələnlər kifayət edir ki, artıq nağd pul əvəzinə plastik kartlardan istifadə edəsən.

Tarixçilər qeyd edirlər ki, hələ 5 min əvvəl mesopotamiyalılar ticarət əlaqələrində möhürlənmiş gil lövhələrdən istifadə ediblər. Bu da nağdsız mübadilə ilə bağlı ən qədim faktordur.

İlk bank ödəniş kartı ideyası "Diners Club" adlı maliyyə şirkətinin həmtəsisçisi Frank McNamara tərəfindən 1950-ci ildə irəli sürülmüşdü. O, müştəriləri ilə yemək yerəkən pul kəsəməsi digər kostyumunun cibində unudulduğunu bilib və xanımı hesabı ödəməli olub. Bu hadisə nəticəsində onun ağına belə hallarla qarşılaşa biləcəyini təqdirdə ödəniş kartının ihsaslı variantı olacağı gəlib. Bu ideyanı restoran sahibi və müvafiq şəxslərlə bölüşdükdən sonra onun sonrakı hesablarını karton ödəniş kartı və imzadan istifadə edərək ödəyə bildiyi deyilir.

Bundan sonra McNamara vəkili ilə birlikdə 1,5 milyon dollar ilkin kapitala "Diners Club International" şirkətini qurub. İkinci konsepsiya Nyu York şəhərinin ətrafındakı restoranlarda ödəniş vasitəsi kimi istifadə oluna biləcək kart hazırlamaq idi. Lakin daha sonra kartın istifadəsi hotellər, avtomobil kirayələri və gül mağazalarında da keçərlə olub.

Əvvəlcə şirkət öz kartlarını tanınmış iş adamlarına təklif etməklə müştəri bazasını yaratdı. Daha bir genişmiqyaslı addımla "American Express" şirkəti tərəfindən 1858-ci ildə karton kartlar, bir il sonra isə ilk plastik nümunələr təqdim edildi. Birinci lisenziyalı milli kredit kartını isə Bank of Amerika "Bank Americard" adı ilə istifadəyə verib. Kart beynəlxalq miqyasda məşhurlaşdığı üçün sonradan "Visa" formasında yenidən adlandırılıb. 1966-cı ildə isə ölkənin ən qabaqcıl ikinci kartı olan "Mastercard" meydana çıxaraq "Visa" ilə böyük rəqabət aparıb.

Oskar mükafatını əks etdirən heykəlcik heykəltaras Corc Stenli tərəfindən Sedrik Qibbonsun dizayn etdiyi eskiz əsasında hazırlanıb. Onun hündürlüyü 34 santimetr, çəkisi isə 3 kiloqram 850 qramdır. Əvvəlcə bürüncdən hazırlanan heykəlcik ikinci Dünya müharibəsi ərfəsində gipsdən təqdim edildi. Bu gün heykəlciyin göz qamaşdıran, orijinal görünüşü onun qızıla bürünməsi sayəsindədir.

Mükafatın tarixi qalmaqlarla doludur. Onların arasında mərasimin keçirilməsinə əngəl olmaq cəhdləri, mükafatların oğurlanması kimi hallar da yer alıb. Amma bütün bu hadisələr əsl qazanılan nüfuzə xələf gətirə bilməyib. Oskar mükafatı alan ən gənc aktyorun (Cassin Henri) 8, ən yaşlı aktrisasının (Cessika Tenzel) isə 80 yaşlı olub.

8-dən 80-ə verilən mükafat

Şübhəsiz ki, Oskar haqqında Yer üzündə eşitməyən yoxdur. Kino sahəsinin ən seçilən və əhəmiyyətli mükafatı 100 ilə yaxınlaşan tarixi ilə fərqlənir. Xalq arasında Oskar kimi tanınsa da, mərasimin əsl adı Akademiya Mükafatlarıdır. Bu mükafat kino sənayesində bədi və texniki imkanlara və xidmətlərə görə verilir.

Amerika Kino Akademiyasının əsası 1926-cı ildə Luiz Mayerin atdığı qətiyyətli addımla qoyulub. Qurulan şirkət bir il sonra beynəlxalq status əlaqə fəaliyyətini həyata keçirməyə başlayıb. Ancaq akademiyanın mükafatları bir müddət sonra - 1929-cu ildən etibarən təqdim olub. Əsində qurum yaradılarda ilkin məqsəd kino aləmindəki şəxslərin nailiyyətlərini mükafatlandırmaq deyildi.

Akademiya Mükafatlarının əsas göstəricisi onun heykəlciydir. Mərasimin məhz Oskar adlandırılması da bu fiqurla bağlıdır. Deyilənlərə görə, ilk dəfə heykəlcik 6-cı Oskar mərasimin-

Aydan XƏLİLOVA, "Azərbaycan"

SIM kartsız "Iphone 15"

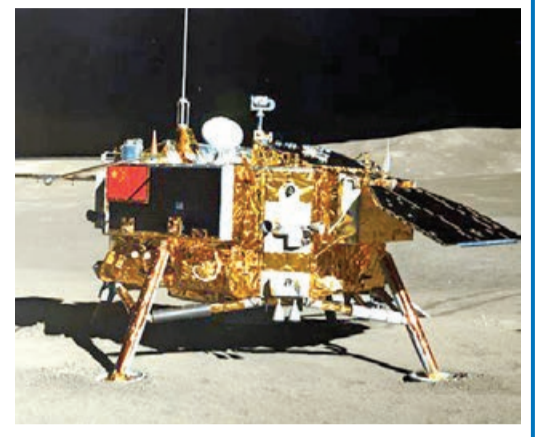

Amerikanın "Apple" şirkəti 2023-cü ildə satışa çıxarılacaq "Iphone 15" modelinə SIM kart yuvası qoymayacaq. Bunun əvəzinə şirkət ilk dəfə olaraq smartfonda "eSIM" texnologiyasından istifadə edəcək. "eSIM" birbaşa cihaza inteqrasiya edilə bilən yeni bir SIM kart formasıdır.

2023-cü ildə satışa çıxarılacaq yeni model istifadəçilər maraqla gözləyirlər. Yeni qurğular 3 nanometrik prosessorlara və barmaq izi oxuyucusuna sahib olacaq.

Ayda tədqiqat bazası

NASA "Artemis" adlı missiya çərçivəsində insanın Aya gedişini təxirə saldığı bir vaxtda çinlilər Yer kürəsinin peykində tədqiqat stansiyasının yaradılması prosesini sürətləndiriblər. Güman olunur ki, artıq bu onilliyin sonuna çinlilər Ayda ilk tədqiqat stansiyasını inşa edəcəklər.

İlk əvvəl "Change-8" adlı missiya çərçivəsində Ay bazasının yaradılması 2035-ci ilə planlaşdırılırdı. Lakin sözügedən layihənin reallaşdırılma prosesinin sürətləndirilməsi qərarı qəbul edildi. Yeni plana əsasən, Ayda tədqiqat bazası 2027-ci ilə kimi inşa ediləcəkdir. Yer kürəsinin peykinin mənimlənməsi üçün artıq mobil tədqiqat stansiyası yaradılır. Gözləntilərə əsasən, hazırlanan mobil tədqiqat stansiyası 1000 kilometr yol qətdən keçəcək. Bundan əlavə, Aydakı bazanın inşası və xidməti üçün 3D çap texnologiyalarının araşdırılması da reallaşdırılır. Bu proseslər üçün Aydakı mövcud materiallardan,

enerji mənbəyi kimi isə nüvə qurğusundan istifadə ediləcək.

"Artemis" missiyasından fərqli olaraq, Çinin bu proqramı həmin bazaların Aydakı maraqlarda yaradılmasına əsaslanır. Beləliklə, bazalar meteoritlərdən və kosmik radiasiyadan qorunacaq.

DNT əsasında görüntü

Cinayətkarların yaxalanması üçün çox zaman fotobotlardan istifadə edilir. Lakin Avstraliyanın hüquq mühafizəçiləri bu iş üçün daha təkmilləşdirilmiş üsuldən istifadə etmək niyyətindədirlər.

Massively Parallel Sequencing (MPS) adlı texnologiyanın yaradıcıları deyiblər ki, MPS vasitəsi ilə cinayət yerində aşkar edilmiş DNT nümunələrinin əsasında şübhəli şəxsin cinsini, gözünün rəngini və hətta hansı ölkəyə aid olduğunu proqnozlaşdırmaqla mümkündür. Hətta yaxın zamanda sözügedən texnologiya daha da təkmilləşdiriləcək, bu və ya digər şəxsin saçının rəngini, yaşını, çəkisini və boyunun ölçüsünü proqnozlaşdırmaqla mümkündür.

DNT ardıcılığı prosesi uzun DNT zəncirlərində olan məlumatları dəşifrləməkdə yardımçı olur. Bu isə öz növbəsində analiz imkanlarını genişləndirir. Yaxın gələcəkdə Avstraliya polisi MPS texnologiyasından istifadəyə başlayacaq. DNT analizinin bu cür üsulu həmin itin düşmüş şəxslərin axtarışını da asanlaşdıracaq.

Qatlanan smartfon

"Huawei" şirkəti qatlanan smartfon modelini yeni texnologiyalar bazarına təqdim edib. "Huawei P50 Pocket" adlandırılan bu model qeyri-adi dizayna, təkmilləşdirilmiş texniki göstəricilərə və kameralara malikdir.

Onun iki - daxili və xarici ekranı var. Xarici ekran telefonun yuxarısında ön kamera üçün hissədə tutulmuş hissədə yerləşdirilib. İkinci ekran isə arxa paneldəki kameraların yerləşdikləri sahənin aşağı hissəsindədir. Dairəvi formada olan bu ekran köməkçi rolunda çıxış edir və onda, əsasən saat, daxil olan zənglər, bildirişlər və s. görünür. Bununla yanaşı, həmin ekrandan arxa kameralar vasitəsilə selfilərin çəkilməsində istifadə etmək olar. Barmaq izi köçürmə texnologiyası smartfonun yandırılıb-söndürmə düyməsinə inteqrasiya edilmişdir.

Əsas texniki göstəricilərə gəldikdə isə, "Huawei P50 Pocket" güclü prosessor və daxili yaddaş həcmi, 40 vatt gücündə sürətli şarj texnologiyalı batareya ilə təchiz olunmuşdur.

"Xiaomi" yenilikləri

"Xiaomi" şirkəti "Watch S1" smart saatını və naqilsiz "Xiaomi Buds 3" qulaqcıqlarını təqdim edib. Sözügedən premium smart saatı iş adamları üçün nəzərdə tutulub. Bu, onun paslanmaz poladdan hazırlanmış gövdəsindən də bəlli olur. Paslanmayan poladdan olan saatın ekranı safpirdən hazırlanan qoruyucu şüşə ilə əhatə olunub.

İstifadəçinin səhətinin monitorinq məsələsinə gəldikdə, "Watch S1" modeli ürək döyüntülərini, qanda oksigenin miqdarını və yuxunun keyfiyyətini ölçə bilər. Smart saat kontaktsız ödənişlər üçün nəzərdə tutulmuş NFC texnologiyası ilə də təchiz olunub. İstifadəçi daxil olan zənglərə Bluetooth üzərindən smart saat vasitəsilə cavab verə bilər. Silikon materialdan hazırlanmış kəməre sahib model 175, dəri materialdan olan kə-

məri model isə 190 ABŞ dollarına satılacaq.

İndi isə keçək naqilsiz "Xiaomi Buds 3" qulaqcıqlarına. Qulaqcıqlar bir çox özəllikləri ilə diqqəti cəlb edir. Ötən ilin sentyabrında təqdim edilmiş "Xiaomi Mi True Wireless Earphones 3 Pro" qulaqcıqlarını kimi "Xiaomi Buds 3" də etirafdan gələn səs-küyün boğulması texnologiyasının dəstəyinə sahibdir. Bu texnologiya vasitəsilə qulaqcıqlar səsi 40 desibela kimi endirə bilər.

Sözügedən qulaqcıqlarda reallaşdırılmış ANC texnologiyası istifadə ssenarilərindən asılı olaraq, 3 fərqli rejimdə çalışır. Onlar ikili maqnit dinamik drayverlərə təchiz olunublar. Bu da "Xiaomi Buds 3"ün premium özəlliyi hesab edilir.

Qulaqcıqlar bir dəfə şarj olundandan sonra 7 saat çalışa bilər. Xüsusi şarj qutusu sayəsində bu göstərici 32 saat qədər yüksəlir.

"Google"un yeni eynəyi

"The New York Times"ın verdiyi məlumata görə, "Google" şirkəti Virtual Reallıq cihazı üzərində çalışır. Dərc edilmiş məqalədə şirkət Augmented Reality cihazının texniki özəllikləri barəsində məlumat verməyib. Hazırlanan cihaz Kanadanın "North" adlı şirkətinin AR eynəkləri seriyasının davamı olacaq.

2020-ci ilin iyun ayında "Google" sözügedən şirkəti satın alıb. İki şirkət arasında alqı-satqı müqaviləsinin bağlanması bir müddət əvvəl "North" "Focals 2.0" adlı smart eynəyinin təqdimatını planlaşdırırdı. Həmin smart eynək holografik proyektor ilə təchiz olunmalı və hava proqnozu, bildirişlər, təqvimdə qeyd edilmiş tapşırıqlar kimi məlumatları əks etdirəli. Çox güman ki, "Google" şirkətinin yeni AR eynəyi "Focals 2.0" cihazının təkmilləşdirilmiş versiyası olacaq. Yeni AR eynək "Google Glass" modellərindən fərqli olaraq, geniş kütlə üçün nəzərdə tutulur.

"Apple" şirkətinin ilk AR cihazının artıq bu ilin payızında təqdim edəcəyi barədə yayılan məlumatları nəzərə alsaq, "Google" öz yeni AR eynəyinin təqdimatını gecikdirməyəcək.

"Tesla"nın Bitcoin yatırımı

Amerikanın "SpaceX" və "Tesla" şirkətlərinin qurucusu İlon Mask son vaxtlar kriptovalyutalara bağlı açıqlamaları ilə gündəmədir. O, özünün "Twitter" hesabında Bitcoin yazaraq dünyanın ən populyar kriptovalyutasının dəyərini artırmaq istədiyini deyib. Bu günlərdə isə o, Docecoin haqqında tvitlər yazıb.

Elektrikli avtomobil istehsalçısı olan "Tesla" şirkəti 1,5 milyard dollar dəyərində Bitcoin aldiqlarını açıqlayıb. Bitcoinin alışı ABŞ Qiymətli Kağızlar və Birja Komissiyasına göndərilən bildirişlə rəsmi olaraq təsdiqlənib. Şirkətin bu addımı uzunmüddətli bir investisiya olaraq atdığı və digər kriptovalyutalara da maraqlandığı vurğulanıb. Hazırda Bitcoinin dəyəri 46 min dollar səviyyəsinə çatıb. Kriptovalyuta bazarında ki artım yalnız Bitcoin ilə məhdudlaşmayıb. Digər kriptovalyutaların dəyərində də artım müşahidə olunur. Əlbəttə ki, "Tesla"nın elanını və buna müvafiq olaraq Bitcoinin dəyərini artırmaq olduğunu gören insanlar kriptovalyuta almaq üçün birjalara axın ediblər. Bunun nəticəsində ən populyar kriptovalyuta birjisi olan "Binance" başda olmaqla bir çox kriptovalyuta birjasına girişlərdə qisməddətli problemlər yaranıb.

Ülkar XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Süni zəkaya yeni səlahiyyətlər verilir

Şanxaydakı bölgə prokurorluqlarından birində süni zəka sistemində ilk dəfə olaraq ittiham aktı mətninin tərtib olunması vəzifəsi verilib.

Süni zəka tərəfindən tərtib ediləcək ittiham aktı məhkəmə prosesi çərçivəsində müttəhimə təqdim ediləcək. "South China Morning Post" qəzetinin verdiyi məlumata görə, süni zəka sistemi 2015-ci ildən 2020-ci ilə kimi Şanxay məhkəmələrində baxılmış 17 min cinayət işini təhlil edəndən sonra prokurorluq səlahiyyətini əldə edib.

Rəqəmsal "prokuror" konkret cinayət işləri üzrə məhkəmə sənədlərində 97 faiz dəqiqliklə ittiham aktını tərtib edə bilər. Süni zəka qərarların qəbul edilməsi məsələsində müəyyən dərəcədə real prokurorları əvəz edir və ittiham aktlarının tərtib edilməsində kömək göstərir. Bu isə öz növbəsində dövlət ittihamçıların üzərlərinə düşən gündəlik yükülməni azaldaraq, onlara daha vacib işlər görmək imkanı verəcək.

Rəqəmsal "prokuror" ilkin mərhələdə Şanxayda 8 cinayət işi üzrə ittiham aktlarını tərtib edib.

Mədəniyyət xəbərləri

Mütəfəkkir şair

"Nizami ili"nin yaddaqalan tədbirləri

Dövlət başçısının müvafiq sərəncamı ilə 2021-ci ilin dahi şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880 illiyi şərəfinə "Nizami Gəncəvi ili" elan edilməsi Azərbaycan mədəniyyət və ədəbiyyatının bayramı oldu.

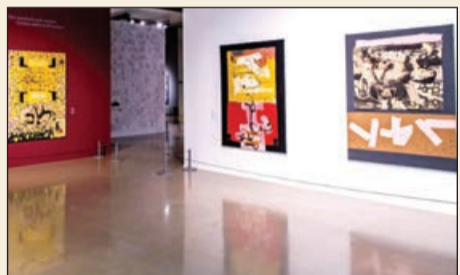
Əlamətdar il çərçivəsində respublikamızda və ölkə xaricində, beynəlxalq təşkilatlarda müxtəlif tədbirlər, təqdimatlar keçirildi. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Festivalı, bu festival çərçivəsində keçirilən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Forumu, "İşiq festivalı", Nizami Gəncəvi" adlı audiovizual layihə, həmçinin tamaşa nümayişləri, konsert

və sərgilər əlamətdar ilin yaddaqalan tədbirləri oldu. Eyni zamanda mütəfəkkir şairin beş poemasının yer aldığı nəşr - "Nizami Gəncəvi. Xəmsə" kitabı Türkiyədə çap edildi.

Rəssamlıq

Rəngkarlıq Muzeyində açılan "Mistik ruhun ömrü" sərgisi davam edir

YARAT Müasir İncəsənət Məkanının təşkilatçılığı ilə açılmış Xalq rəssamı Mir Nadir Zeynalovun "Mistik ruhun ömrü" adlı retrospektiv sərgisi keçirilib.

Azərbaycan Rəngkarlıq Muzeyində təşkil edilən sərgidə Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının, Mir Nadir Zeynalovun Qalereyasının kolleksiyasından, həmçinin Səyavuş Əlizadə və İlal Əhmədovun şəxsi kolleksiyalarının

dan ibarət 60-dan artıq əsər nümayiş olunub.

Layihə bir neçə ay əvvəl ədəbiyyətə qovuşan rəssamın anadan olmasının 80 illiyinə həsr olunub. Sərginin kuratoru sənətsənəşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Şirin Məlikovadır.

Sərgi məkanı rəssamın yaradıcılığının müxtəlif tərəflərini iri planda əks etdirir, bir neçə tematik zallara bölünür. Abstrakt rəngkarlıq zalı rəssamın rəng ustalığına diqqət çəkərək bütün incəlikləri göstərir. Bu ekspozisiyanı kollajlar zalı məntiqli şəkildə davam etdirir: rəssam klassik kətan əsərlərini müxtəlif materiallarla zənginləşdirməyi və bütün bunları nəhəng, monumental formatda birləşdirməyi sevir.

Sərgi zallarında, həmçinin Mir Nadir Zeynalovun əsərlərinin ideyalarını tamamlayan, daha yaxşı qavranılmasına kömək edən şərhərdən parçalar da yer alır. Sərgi zallarının birində rəssamın ölmündən bir neçə ay əvvəl onun haqqında ərsəyə gələn film təqdim olunub.

Mədəni əlaqələr

Beynəlxalq əməkdaşlıqda yeni uğurlar

2021-ci il ərzində Azərbaycan mədəniyyətinin dünyada təbliği istiqamətində də geniş işlər aparılıb və beynəlxalq əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi daim diqqətdə saxlanılıb.

Azərbaycan mədəniyyətinin müxtəlif sahələri üzrə xarici ölkələrdə keçirilən festival və müsabiqələrdə iştirak təmin edilmişdir. İstedadlı uşaqlar və gənclər beynəlxalq incəsənət layihələrində uğurlara imza atıblar.

Ötən il eyni zamanda beynəlxalq mədəni əməkdaşlıq sahəsində də uğurlar əldə olunub. İCESCO Baş direktorunun ölkəmizə səfəri zamanı işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə olması,

Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən irəli sürülən "Mədəniyyət namine sülh" qlobal kampaniyası, Şuşa şəhərinin qarşısındakı illərdə islam və türk dünyasının mədəniyyət paytaxtları elan edilməsi ilə bağlı İCESCO və TÜRKSOY-la səmərəli əməkdaşlıq davam etdirilib. Bu il həmçinin UNESKO Baş Konfransının 41-ci sessiyası gedişində Azərbaycan Respublikası 2022-2025-ci illər üzrə təşkilatın İcraiyyə Şurasına üzv seçilib. Ölkəmiz həm də UNESKO-nun Silahlı münaqişələr zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması üzrə Komitəsinə də üzv olub. Bütün bunlar ölkəmizin beynəlxalq mədəni əməkdaşlıqda etibarlı tərəfdaş kimi tanınmasının bariz nümunəsidir.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!
"AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Kaspi" MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Ermənistan silahlı qüvvələri Kəlbəcər rayonu istiqamətində mövqelərimizi atəşə tutub

Yanvarın 8-də saat 13:50 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Yuxarı Şorça yaşayış məntəqəsi istiqamətində "AQS" və iriçaplı silahlardan istifadə etməklə Azərbay-

can Ordusunun Kəlbəcər rayonu ərazisində yerləşən mövqelərini atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətində AZƏRTAC-a bildirilib ki, bölmələrimizin cavab tədbirləri nəticəsində qar-

şı tərəf susdurulub. Şəxsi heyət və texnikamızda itki yoxdur.

Hazırda qeyd olunan istiqamətdə vəziyyət sabitdir, əməliyyat şəraiti bölmələrimizin nəzarəti altındadır.

Dünya gündəmi
İran Ər-Riyadla əlaqələri bərpa etməyə hazırdır

Razılaşmaya nail olmaq üçün əlverişli imkan yaranıb

Əvvəli 1-ci səh.

Nazir Ər-Riyad, Ankara və Qahirənin iştirakı ilə regional dialoqun əhəmiyyətini qeyd edib, həmçinin İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Misir və Türkiyənin iştirakı ilə dördtərəfli formatda aktual problemləri müzakirə etməyə hazır olduğunu bildirdi. Onun dediklərinə görə, Səudiyyə Ərəbistanı hələlik yalnız ikitərəfli danışıqlara üstünlük verir.

Yəməndə sülh üçün cəhdlər

Tehranın Ər-Riyadla münasibətləri 2014-cü ildə Yəməndə müharibənin başlaması ilə kəskin şəkildə pisləşib. Səudiyyə Ərəbistanı hökuməti bu əməkdaşlıqda Mənsur Hadi hökumətinin tərəfində çıxış edib, İran isə hövsələləri "Ənsar Allah" hərəkatının qiyamçılarını dəstəkləyib. Krallığın hərbi hava əməliyyatlarına cavab olaraq, hövsələlər ballistik raket və dronlardan zərbələr endirir. Ər-Riyad əmindir ki, bu cür silahlardan tədarük, eləcə də Yəməndə onun işlənməsi və ictimai Tehran tərəfindən həyata keçirilir.

Uzun sürən müharibə regionun bütün ölkələrinə ziyan vurur, buna görə də Səu-

diyyə Ərəbistanı və İran son zamanlar Yəmən hökumətini və qiyamçıları sülh dialoquna sövq etmək üçün cəhdlər göstərirlər.

Vyanada danışıqlar aparılır

İran XİN başçısı müsahibəsində qeyd edib ki, Avstriyanın paytaxtı Vyanada İran nüvə proqramı ilə bağlı Birgə Əhatəli Fəaliyyət Planının (BƏTP) bərpası məqsədilə səkkizinci raund mə-

ləhətləşmələr danışıqları düzgün istiqamətə qayıtar.

Abdollahiyan dialoqda müsbət dəyişikliklər olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, hazırda vasitəçilərin köməyi ilə İran və ABŞ-in nüvə mövqelərini yaxınlaşması üçün nəzərdə tutulmuş məsələnin qeyri-rəsmi mübadiləsinə aparılır.

Nazir əlavə edib ki, istənilən gələcək saziş İrana maneəsiz neft satışına və gəlir əldə edilməsinə zəmanət verməlidir.

ABŞ-la mesaj mübadiləsi

İranlı nazir qeyd edib ki, Tehranla Vaşinqton arasında Vyanada keçirilmiş məsləhətləşmələr çərçivəsində qeyri-rəsmi mübadilə baş verir. "Bu, danışıqları asanlaşdırmaq məqsədilə edilir. Amma ciddi hərəkətləri də görmək vacibdir", deyə o bildirdi.

İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri bildirib ki, ABŞ-dan olan diplomatlardan düzgün fikirlər irəli gəlir, lakin onlar qətiyyətli hərəkətlərə təsdiq olunmalıdır. Əgər qərblə tərəfdaşlar lazımı iradə nümayiş etdirməzlər, razılaşmaya nail olmaq üçün yaxşı imkan var.

Onun sözlərinə görə, Tehran ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Trampın təbiiq etdiyi sanksiyaların ləğvini tələb edir.

Bütövlükdə region dövlətlərini narahat edən məsələ İran nüvə proqramıdır. Bu səbəbdən region ölkələri BƏTP iştirakçıları İranla Tehranla Vaşinqtonun sövdələmə şərtlərini qaytarmasına dair danışıqlar apardığı Vyanada baş verən hadisələri diqqətlə izləyirlər.

Rizvan HİLALOĞLU,
"Azərbaycan"

Erməni iqtisadçılar həyəcan təbili çalırlar:
"2022-ci il achiq, səfalət ili olacaq"

Əvvəli 1-ci səh.

Təəssüf ki, 2022-ci ildə makroiqtisadi canlanma natamam olacaq. 2020-ci ildəki 7,4 faiz iqtisadi gerilemədən sonra Ermənistan iqtisadi artım xeyli aşağıdır. Ən azı 7 faizə yaxınlaşa biləcəyimizlə bağlı proqnozlar fantaziya janrındadır".

V.Aramyan deyir ki, Ermənistan hökuməti xalqın rəğbətini qazanmaq üçün populist addımlar ataraq ölkənin iqtisadi vəziyyətini daha da ağırlaşdırır: "Səhəbət 2022-ci il yanvarın 1-dən artan pensiya və müavinətlərdən gedir. Mən burada ciddi risklər görürəm. Bu öhdəliyi götürəndə ixtisar, demək olar ki, mümkün deyil. Siz sadəcə olaraq babalarınıza, nəvələrinizə deyə bilərsiniz ki, mən yanımlısam, iqtisadi vəziyyətin pensiyalarını artırmağa imkan vermədiyini qabaqcadan görməmişəm. Mən çox yaxşı baxa düşünürəm ki, bu, inflyasiyanın fonunda xalqa qarşı edilir. Yalnız bu gün ölkədə ərzaq məhsullarının bahalaşması 20 faizə çatıb və bu, istə-istəməz sosial risklər gətirir. İqtisadiyyatın sənətlərini qurmadan sosial məsələlərin həllinə getmək qətiyyətinə yansdır, çünki bu il məsələni həll edə bilməyiniz, gələn il isə daha böyük problem yaradacaqsınız".

Aramyan Ermənistan iqtisadiyyatının hazırkı vəziyyətini təclil yardıma ehtiyacı olan xəstə ilə müqayisə edib. Qeyd edib ki, sağalmaq üçün hələ də ümid var. Amma bunun üçün hakimiyyət populist addımlardan, xərcləmələrdən əl çəkməli, kəməri sığmağı bacarmalı və ilk növbədə, bunu özündən başlamalıdır: "Hökumət özünü necə doğrultsa da, iqtisadi aktivliyin 5 faizlik gös-

tericisi olduğunu bəyan etsə də, mən iki amili səsləndirəcəyəm. Xahiş edirəm unutmayın ki, siz artımdan qat-qat dərin tənəzzül keçirmisiniz, ikincisi, struktura baxın, iqtisadiyyatınız necə inkişaf edir? Biz əsasən ekzogen hadisələr hesabına ayıq üstə dururuq. Bu, transferlərin axını və misin dünya bazarındakı qiymətlərin yüksək artımına bax verməsi hesabına olur. Bunlar iqtisadi aktivliyin az-çox yüksək göstəricilərinə səbəb olan iki amildir".

Səbiq nazir hökumətin təqdim etdiyi investisiyaların həcmi "fantaziya janrı" hesab edərək 2021-ci ildə birbaşa xarici investisiyaların 42 milyard dram təşkil etdiyini xatırladı. Üstəlik, onların əksəriyyətinin dağı-mədən sənayesinə yönəldildiyini bildirdi.

Vurğulan ki, dağı-mədən sektorunda çoxlu sayda qeyri-rezident investorlar il ərzində dividend şəklində mənfəət əldə edərək onları ölkədən çıxarırlar. Statistika bunu birbaşa investisiya axını və eyni zamanda gəlirin xaricə axını kimi qeyd edir. İqtisadiyyata yönləndirilən ümumi investisiyalara gəlincə, 2021-ci ilin 9 ayının məlumatına görə, özəl investisiyaların artımı da praktikki olaraq sıfır, daha dəqiq desək, 0,3 faiz təşkil edir.

Qeyd edək ki, hökumətin qərarı ilə 2022-ci il yanvarın 1-dən minimum pensiya və müavinətlər 2000-3000 dram artırılıb. 2021-ci ilin yanvar-noyabr aylarında rəsmi məlumata görə, istehlak qiymətləri və ərzaq məhsullarının qiymətləri 20 faizdən çox artıb.

İqtisadçı ekspert Suren Parsyan qeyd edib ki, 2019-cu ildən Ermənistan da kasıblıq səviyyəsi artır və bu tendensiya davam edir: "2022-ci ildə də qiymətlərin kəskin artması buna daha ciddi təsir göstərəcək. Erməni milli valyuta-

Herbi münaqişələr zamanı mədəni dəyərlərin qorunmasına dair tədbirlər planı tərtib olunub

"Herbi münaqişələr zamanı mədəni dəyərlərin qorunması haqqında Konvensiya"-nın müddələrinin yerinə yetirilməsinə dair Müdafiə Nazirliyinin 2022-ci tədris ili üçün tədbirlər planı hazırlanıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu istiqamətdə keçiriləcək tədbirlər çərçivəsində mədəni dəyərlərin qorunması, arxitektura, incəsənət, tarixi abidələr, arxeoloji qazıntılar kimi dənşin və daşınmaz irsin müdafiə edilməsi və digər mövzulara dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılacaq.

Herbi qulluqçuların müharibə dövründə mədəni mülkiyyətin mühafizəsi məsələləri ilə bağlı maarifləndirilməsi işləri həyata keçiriləcək.

Bundan başqa, hərbiçilərimiz işğaldan azad edilən ərazilərdə dağıdılmış mədəni abidələrin vəziyyətinin beynəlxalq təşkilatların diqqətinə çatdırılması istiqamətində aparılan fəaliyyətlər barədə də məlumatlandırılacaq.

Azərbaycan Ordusunda narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair birgə tədbirlər planı hazırlanıb

Azərbaycan Ordusunda narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizəyə dair 2022-ci tədris ili üçün birgə tədbirlər planı hazırlanıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, plana əsasən, ölkəmizdə narkomanlığa qarşı mübarizə sahəsində maarifləndirmə tədbirləri çərçivəsində Azərbaycan Ordusunun hərbi hissə və birləşmələrində, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində seminar və görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Tədbirlərdə cəmiyyət arasında gənclərin bu zərəri verədlərə meyillilik hallarının qarşısını almaq istiqamətində görülən işlər, Azərbaycan Ordusunda narkomanlığa qarşı mübarizə tədbirləri, o cümlədən narkotiklərin insan orqanizminə məhvedici təsiri, narkotik asılılığın formalaşma mərhələləri, narkomanıyan döğürdüğü faciələr və digər mövzularla bağlı ətraflı məlumat verilecək.

Seminar və görüşlərdə hərbi qulluqçuların maraqlandıran suallar cavablandırılacaq.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsuliyyətli katib - 539-43-23,
Məsuliyyətli müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,
Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanaitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82,
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədləşdirilən barabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir
Əyləmələrə cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 4423
Sifariş 4
Qiyməti 40 qəpik